

308763

ప్రతిదినము ప్రకటించబడును

VOL. 3.
నంపుటము. 3.

చెన్న పట్టణము 1916 నం. జూన్ 17 వ తేది శనివారము
న శివామి నం. వల్సె ర శ్రీ పత్రికా మాస పత్రిక యి. ౨.

NO 66

సంచిక ౬౬

కొత్తపుస్తకములు

భక్తవిజయము:— చాలాగు భాగములు. రు. 8.0-0
శ్రీ గీతగోవిందము లేక అష్టపది:— శ్రీ జం
డేశ కవి ప్రణీతము తాత్పర్య సహితము. రు. 0.8-0
(భక్తవిజయముతో కొనుపాడికి గీతగోవిందము 0.4-0)
శ్రీ త్యాగరాయ కృతులు:— పెద్ద అక్షరములు
రెండవకూర్పు 600 కీర్తనములున్న, శ్రీస్వామిలవారి భావ
తో వారి చరిత్రమున్న గలది కాకితో బైండు. రు. 1-8.0
శ్రీ వాంఛరంగ కీర్తనలు. రు. 0-3-0
బా. రకు తగిన గ్రంథములు.
సింధుబాదు: ఇదియొక చక్కని నవల. రు. 0-4-0
Rama or the Ideal King రామాయణ సార
సంగ్రహము. రు. 0-4-0
(Approved by the Text Book Committee)
విలాసము:— ఎమ్. ఆది అండుకంపెని,
286. ఎన్.ఎస్.ఆర్. (అప్పాబిల్డింగ్స్) మదరాసు.

అంధ సత్రికలాశాల

విద్యాప్రవృత్తి

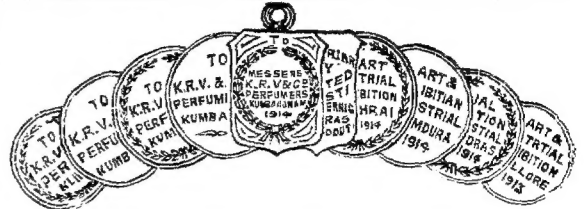
ఇది

శ్రీయుత కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి
గారిచే వ్రాయబడినది

తెల 0.4-0

[ప్రావృత్తి ప్రత్యేకము]

అంధ సత్రికా కార్యాలయము
7 తిరువెట్టి వీధి, మదరాసు.

అతిపెద్ద కాలమునకు తగిన శోధన వివరణ చేసి

మన చందనాది తయిలము

ఈతయిలము వారమునకు రెండు తరహా ప్రాతః
కాలములో రానుకొని స్నానముచేసినయెడల పిత్తవీర్యదిగున,
కన్నులుంటు, కశాలవృద్ధి, బిరిచిలనొప్పి, తలతిరుగుట
వెంట్రుకలు రాలట, శమనమవుతున్నవి. తీక్షణమైన బుద్ధి
కలుగును. క్రయము డబ్బా 1-కి రూ 2-0-0
ఇదిగాక మాత్రమే నువాన కక్కరొడియు నువాన
నున్ను, కొబ్బరితనము, నుగంధ స్నానపొడి, కేళికంఠ
చందనవృద్ధి, అరగబా, కేసరిపత్తడ, పువగు, జవ్వారి,
అంబు, మొదలైన వస్తువులు దొరకును. క్యాటలాగు కాని
సివారె వ్రాయవలెను. కే. ఆర్. వి. అండు కో.

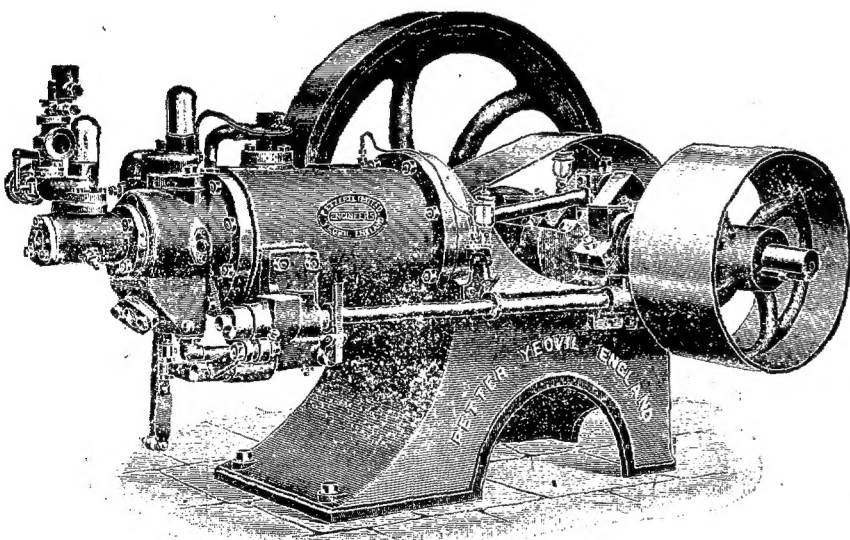
నువాన కక్కరొడియు, కుంభకోణము.

K. R. V. & Co.,

455 PERFUMERS, KUMBakonam.

పెట్రో వేటెంటు ఆయిల్ ఇంజనులు.

గుంధనుగు యంత్రములు - చక్కని పరిశీలన - స్థూలనిర్మాణము, నిరాటంకమును ముచ్చటైన నడకయు
ఈయంత్రములకు గొప్ప బ్రాబ్బాంతివెచ్చిని అన్ని పరిమాణములలోని యంత్రములను అవసర ప్రకారము (Crud
చమురుతో నైనను, మంచి చమురుతో నైనను, నిజమున్న నూనెతో నైనను, చక్కగా నడువచ్చును.

పెట్రో ఇంజనుల

ప్రత్యేక

ఉపయోగములు.

1. తిరువెట్టి వీధి లెంపులెనిదే
రగుల్కాపగల గొట్టము
గలదు. ప్రారంభించుటకు నై
లెంపు అవసరములేదు.

2. తగులబడినా కండనును
రగుల్కాపగల గొట్టములు
ఇతర యంత్రముల యందు
కొన్ని వారములలో చెడి
పోవును. ఇది కొన్ని వత్సర
ములకు చెడిపోవును.

3. ప్రేమకు బిత్తిడి తగ్గించుటచే, యంత్రము స్వాధీనమున నుండును. 4. కట్టెకులబడుట మిక్కిలి తక్కువ. నడు
పుటకు కావలసినంతకంటె నెక్కువయిన కృతగా కావాలి. 5. త్వరలో నడపించవచ్చును ఏ పరిమాణపు గానినైన ఏ నిమిష
ములలో నడపవచ్చును. 6. బలకరములయిన పరిచేయ భాగములకు కొన్నిటిని ఎక్కువగా జతపరచి, స్థూలముగా నిర్మించ
బడిన దగుటచే ఎక్కువకాలము పనిచేయును. 7. వీటగు ఇంజనుల విరామము లేకుండ పనిచేయుటకు తగినవి. 8. పనిచేయు
భాగములు బహు కొద్దియగుటచేత నిర్మాణమతిగుంపు. 9. ముఖ్యముగా పనిచేయుభాగములకు లేక చక్రమునకు అపాయము
నంభవించినప్పుడు నూనె సప్లను తనంతట ఆగిపోవును. అందువలన యంత్రము నిజమును. కావున మరక్షితముగ నుండును.
అనేకపరిమాణములలో స్థావరములకును, కలలకుగాని, ఇతర విషయములకుగాని దయచేసి మాకు వ్రాసికొనుడు.

బెస్టు అండు కంపెని, లిమిటెడ్, ఇంజనీయరింగు డిపార్టుమెంటు, మదరాసు.

మీ కవనర మైనచో

యంత్రసంబంధమైనట్టిగాని కరగి పోత
పోయినట్టిగాని పనులనుగురించియు, ఉక్కు,
ఇనుపవాసములు, వంపులు వంపులుగ వంచ
బడిన కేకులు కోణములుగా నున్నట్టి ఇనుప
కమ్ములు ఇంకను వివిధమైన ఇనుప సామా
నులను గురించిన అన్ని విషయములను గురిం
చియు ఈ క్రింది కంపెనివారితోనే సంబంధ
సందర్శముల సలహా నాలోచించువలసినది.
వీరు సామానులను మిక్కిలి తక్కువ వెలల
కిచ్చుటలోను కోరినంతనే వాసిని సకాల
ములో సరఫరా చేయుటలోను గొప్ప పేరు
ప్రొగినవారు.

విలాసము:—

ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ

ఫౌండ్రీ ఇంజనీయర్ ఇండస్ట్రియల్స్ లిమిటెడ్
తపాలవెట్టె నెం 55కి గు.

389

మదరాసు.

(వై కామోజీవక గోదావరము ఈ క్రింద
పేరుకూడె వనవారింప గోరుచున్నాము.)

150 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమున కావలసినవిషయములను స్వాభావిక
మైన కొన్ని విధులను అనుసరించుటవలననే కల్గుచున్నది.
ఈ ఉచితమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును కలగజేసి
కలింపాభ్యుదయ దృఢకాత్రమును ఆయుర్వైద్యిని ఇచ్చించు
ను. ఈ పుస్తకము ఇశానుగా నీయబడును. కొద్ది చార్జి
యు మీమే భరించినచెదము. వెంటనే వ్రాయుడు.
219 వైద్యశాస్త్ర మునిశంకర్ గోవిందజీ,
అశంకర్ గోవిందభాయం, 151, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

మదరాసు మోటారు ఇంజనీయర్లు

288

24 జనరల్ పీటర్సన్ రోడ్డు

మాంటుగోస్టో పోస్టు, మదరాసు.

మోటారుబండ్ల యంత్రనిర్మాణమును, నడుపువిధానము
ను, పోధనాభ్యాసముల గలపటము. ప్రత్యేక గమనిక:—
కొనుకొనినప్పుడు ఉచితముగ వసతియొసానాభివృద్ధిముల
న విర్వాహించుటకును. ప్రతివెలత్రధమున క్లాసుప్రారంభ
తమకును. తయారైన వైమాణిక శిక్షణులయ్యుటకును. కృత్య
సంఖ్యయే దీనికొనబడును. మీ సేవకు గారికి వ్రాసికొనవలెను.

వైద్యవిద్య

దీనియందు మెండుగ వైద్యబోధనా సంకీర్ణమున్నది.
144 పుటలుగల పుస్తకము. మీ యంత్రమున ఏ క్యాబులే
లేనట్లైతే ఖర్చులు మాడ లేక మీకు యిచ్చివెట్టెటై యంత్రము
తీసికొనుటకు నిర్ణయితా? నేడే ఒక పుస్తకమునకు
వ్రాయుడు. రాజవైద్య వారాయణజీ కేకేసర్,
188 20, వై.వా.బా.రోడ్డు, మదరాసు.

శ్రీమదాంధ్రబ్రహ్మాండ పురాణము

[వద్య కావ్యము.]

వ్యాసమహర్షి విరచితములగు పదునెనిమిది పురాణములలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టివది? కలశభేదము లేల కలిగి? ఆచారవ్యవహారము లెట్లుమా? ఈ మొదలగు విషయము లెన్నియో యిందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నది. గొప్పవాక్యగ్రంథమువై మంచియభిప్రాయము నిచ్చియున్నది. శ్రీవిమలగుణ కులభము. 900 పుటలు ధై 4-0-0. అచ్చు త్రవ తది 5-0-0. పోస్టుకర్చులు కేర.

శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము

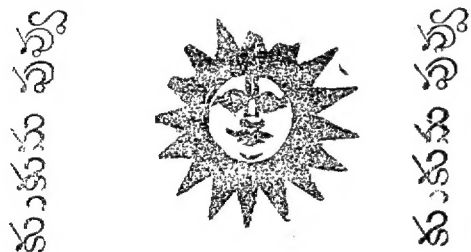
శ్రీలి:-నులభము, మృదుమధురము, భాగ్యశ్రీయము. 2000 పద్యములు కలవు. మంచికాగితములవై అచ్చు, కాలికో లైండు ధర ర. 1-8-0. పోస్టుభర్చులు కేర. (4-12-14) జనమంచి కేషాద్రిశర్మ, పోలవరపండితుడు, మున్సిసిపల్ హైస్కూలు, కడప

దయయుంచి యిటు చూడుడు

1. నిత్యకన్యావ్రతము — సవ్యసాంధ్యపర్యాయము. ఇందు స్నానసంధ్యావందనాది ౪౦ విషయములుగలవు. ౧౨-౦-౦
2. ,, ౧౧ భాగము పంక్తికృతాంధ్యపర్యాయము. ౦-౮-౦
3. శ్రీశక్తితర రత్నములు — ,, ౦-౬-౦
4. యోగవాసిష్ఠ రత్నములు — సాంధ్యతాత్పర్యము. ౦-౮-౦
5. వాతయోగ ప్రదీపిక — టీకా తాత్పర్యసహితము 3-౦-౦
6. యోగసాతం జలము — సాంధ్యతాత్పర్యవివరణము. ౧-౦-౦
7. రాజయోగరత్నాకరము ,, ౨-౦-౦
8. ఆభిషేకవైద్యశాస్త్రము-తొట్టివైద్యము. వచనము. 3-౮-౦
9. ముఖవైద్య విద్య ,, ౪-౮-౦
10. రోగాలోగ్య విశేషకము ,, ౦-౬-౦
11. ఆర్థికమంత్రము — సవ్యసాంధ్యపర్యాయము ౦-౧౨-౦
12. తీర్థభాగ్య కుహలము ప్రకరణము ,, ౦-౮-౦
13. భక్తివిజయము-వచనము, రభాగములు 3-౦-౦

విలయువాడు:- మానేజరు స్వధర్మప్రకాశిని, గుంటూరు, అని వ్రాసెడి. 407

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్ద దొరకును. కొనువాగు సూర్యమార్గమున గమనింపుడు. కరస్పాకడెచ్చ మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:-

ఎస్. సారాయణ అందు కంపెనీ. (53) 21, హమ్మంపేట, బొంబాయి.

ARMS & AMMUNITION.

తుపాకులు తుపాకిమందు, కేపురవలు మొదలగునవన్ని సారాయములు స్పిరిట్సు నానావిధోపయోగవస్తువులు మావద్ద దొరకును

ఎస్. వి. సారథి అందుకో ౧౪౧ చైనాబజారు రోడ్డు మదరాసు 230

శ్రీ జనమునకు ముఖ్యమగుభూషణము.

చక్కని తలకట్టు.

వట్టువలె, మెత్తనై, దట్టముగానుండు నల్లనిశిరోజముల కోరని స్త్రీలుందురా?

కామినియా ఆయిల్ (రిజిస్టరు) బుడ్డ

స్త్రీలకు తప్పనిసరి. మెడదుఃఖు కుదెట్లుకారలకును స్త్రీలకును, చిప్ప బనియేలేదు. ఉష్ణాధిక్యమునకు తలవట్టబడును, నొప్పిపోవును, బట్ట తల బాగుబడును, అన్నిటికన్న మిన్న నువాసన లలిరించును.

మెనుారు వస్తుప్రదర్శనమున బంగారుపతకము

ఒహూరుట్ బడసింది. దీని ప్రాధాన్యము విశేషముల బొగడుట కిదియేచాలును. దురక గ్యారంటీలు పూచీలు, ఇయ్య నేల కెళిమందంటిలను వాడబడుచున్నది. యొకటియే. ఇంతవరకు వాడి చూడకున్నచో వెంటనే వాడుడు. నిత్యయోగమున గలతోన మును గతిగింకల గొప్పవరము. ఒక్కసారి వాడినచో ఎల్లప్పుడును మీరే విడవబడాలరు.

పాచ్చురి:- కామినియా ఆయిల్ అడిగినప్పుడు కొందఱు మోసగాండు ఏదో యొక సామాన్యపు నూనె చూపి "ఇది చాలమంచిది. మిక్కిలి చాక" యనికెప్పి దానిని కొనుచు కెప్పయివ్వారట. ఆమాటలచే మోసపోవకు. ఆ నూనె లలో వారికి మిక్కిలి లాభము వచ్చుచుండుటచే అట్లు చేయుచున్నారు. కామినియా ఆయిల్ రిజిస్టరు మార్కు చూచి కొనుడు

ఒక సీసా రు 1-0-0. ఐ. పి. రు 0-4-0

3 సీసా రు 2-10-0. ఐ. పి. రు 0-7-0

సోలువజెంట్లు, ఆంగ్లో. ఇండియన్ డ్రగ్స్, అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

124

55, జమ్మూనగర్ మాన్యేటు, బొంబాయి

మదరాసు ఏజెంట్లు-సుమాతా పురుషోత్తం మూర్తి, 29, చైనాబజారు గోష్టు, మదరాసు

Amrutanian Best Indian Pain Balm.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరసూమృత

చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0

తలనొప్పులమాన్యును, వాయువుపోట్ల బోగొట్టును వార్షపునొప్పుల బారదోలును. పోట్లబోగొట్టుచు వనమూలికలచే హిందూ దేశమందు

తయారుచేయబడు మంచిమందు.

సువాసన గలిగి యుండును.

దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నార

వంచభాష చీటి చూచికొనిన మోసము గలుగకు.

అమృతాంజనంబిహ మదరాసు.

Silks!

ఆర్యులారా!

Silks!!

Silks!!!

నాగరికత హెచ్చికొలది పరిపంచము అందఁగువస్తువుల నిఖిలమిలచుచున్నది. జనులు తమ కీరసాందర్యమునకు కలయు వస్తువులకొరకు పోయితినించుచున్నార. మనకీరమానకు అందములెచ్చు వస్తువులన్నిటిలో మనము ధరించుచున్నతే పరిశ్రమమైనవి అందుచే జనోపయోగముకొరకును, మా స్వలాభము కొరకును, జపాన్, నూరత్, లెంజుకూరు మచ్చగు స్థలములకుండి మేలైనపట్టు లెప్పించి అనేక అందమైన అంచులలో (నెల్లారంచు, గోంంచు, దక్షిణాదంచు, మామిదంచు, దిండికల్ అంచు వగైరా) ఎక్కువకాణ్యము, తిలుచు, తళుకు, మృదువుగల, ఖండువాలు, చీరెలు, పంచులు, కోటుతానులు, తలగుడ్డలు లానగునవియు చేయించుచున్నారము. ఇదివరలో మావద్దబట్టలు ఖరీదుచేసిన వాటిలో కలుపునండి మాకుచేసె యోగ్యతావత్రియలే మేము తయారుచేయించు బట్టలయొక్క ప్రాశస్త్యమునకు నిదర్శనము. నిలయువాడు ఈకింది చిత్రవామాకు వ్రాయవలెను.

ఖరీదు	వెడల్పు	పొడవు
అంగుళములు	గజములు	
12-0-0	47	8
10-0-0	47	8
7-8-0	47	8
11-4-0	27	5
11-4-0	32	5
8-12-0	32	5
8-0-0	54	1

469 [10-6-1916]

ముప్పన సోమరాజు, పెద్దాపురం, గోవాటకల్లా

అ మ్మ బ డు ను

బిట్టు. బ్రయిడిల్తో సహా సెమిమిలిటరీ జీనులు

జమీందారులకును, కలెక్టరులకును, డిస్ట్రిక్టుపోలీసుఆఫీసర్లకును

వాడుకకు తగినవి. కొన్నిమాత్ర మే గలవు.

కదిసంవత్సరముల లోపు పిల్లలకువయోగము చిన్న సింగరుపైకిలు, దీని ప్రేము 16 అంగుళములు టైపు 24x1½ అంగుళములు, రెండు గంటలు, ఒకపంపు, బ్యాక్ సీటు ఏటిత్ సహా గలదు. కిమ్మత్తు తెలిసికొనగోరువారు:-

ఏకాంబరం అందుకో, ముచ్చంటు, అంకు కమిషన్ ఏజెంట్లు,

425

18, సెకండులైక్ బీచ్ మదరాస్.

నియోగి వైదికి సమ్మేళనము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రిగారు నియోగి వైదికి శాఖలను ఏర్పరచుటకు నిర్ణయించినది. దీని కమిషన్ మొదట...

ఈ కమిషన్ యొక్క నిర్ణయములను ప్రకటించి, నియోగి వైదికి శాఖలను ఏర్పరచుటకు నిర్ణయించినది. దీని కమిషన్ మొదట...

కాబట్టి నియోగి వైదికి శాఖలను ఏర్పరచుటకు నిర్ణయించినది. దీని కమిషన్ మొదట...

ఇక ప్రస్తుతము నియోగి వైదికి శాఖలను ఏర్పరచుటకు నిర్ణయించినది. దీని కమిషన్ మొదట...

ఎన్నికల మొదలమైనను ముఖ్యమంత్రిగారు నియోగి వైదికి శాఖలను ఏర్పరచుటకు నిర్ణయించినది.

అట్లు ముఖ్యమంత్రిగారు నియోగి వైదికి శాఖలను ఏర్పరచుటకు నిర్ణయించినది. దీని కమిషన్ మొదట...

రెండవవారము కృత్తిభేదము. వైదికులు కర్మలను చేయించి జీవించుచున్నారు. నియోగి వైదికి శాఖలను ఏర్పరచుటకు నిర్ణయించినది.

కాబట్టి నియోగి వైదికి శాఖలను ఏర్పరచుటకు నిర్ణయించినది. దీని కమిషన్ మొదట...

ఈ సందర్భమున నియోగి వైదికి శాఖలను ఏర్పరచుటకు నిర్ణయించినది. దీని కమిషన్ మొదట...

ఈ నియోగి వైదికి సమ్మేళనము విషయములలో కొంత చర్చచేయగా ప్రధానిగారు...

గుడ్డ గూబ!

[కా. బ్రహ్మయ్య గారు.]

నీ శిష్యులైన రహితులు, నీతిరహిత
వర్తనలను, నిరీక్షిత వాగ్దానము
ప్రజలయొక్క పట్టిక పాటుపడిన
యాత్రలును, తిరుగుబాటులను
దేశమున, శిక్షిత శాస్త్రజ్ఞుల
దర్శనమున, దర్శనమున
మాత్రమును కుట్రలగుట మహిమనగు
ప్రతిభలు పనికిపట్టుక ప్రబల నొకట.
త్రేకరణముల జగత్తును తృప్తిపరచు,
మహా నిరాకారుని నెంచి మానసికము
గా క్షుణ్ణమున వలననే నాదటంచు,
భూమియును తిరుగుబాటు ప్రాధిక్యము
యాత్రలను జేసి నిరూపించును
ధరి నిరాకారుడే దేవుడు తన్ను జేసి
గుణగోతుడైన దేవుని గుణగోతుని
జేసి, ప్రత్యక్షముగ ప్రాజ్ఞు జేసి రథపుర.
విశ్వమును దేవుని జనల ముఖ్యమున
చీకటి మితమున లోబడి జేసినట్లు
లందు నిలవించె, నీ ప్రతి మార్పునూ
భక్త్యులయొక్క భక్తియు భక్తిభూమి.
దేశములే భజించు దేవుని జను
భాగ్యములు నాభ్యుదయి
గుడ్డగూబు లాట్లయి కొరకుగాను
విరిగి వినియోగమై వెలుగుచును.
తత్కలింబున ప్రతియూరక తగులించి
దేశములు రాజ్యములగును.
కొన్ని క్రమములతోడ మున్నగుట
గాని, బహుశ్యులగుటయే కాదునది.
దేశములెల్ల దివ్యుల భోగము
లందుచుండ జనుల యాత్మలందు
భక్తియు, నొకరు భగవంతుడై యున్నా
యొకరినొకరు లాదుగాక?
ఆయన పాశ్చాత్యులగు కామములు
మాత్రమును బోధించు యత్నించున,
యాయని నిశ్చయించి దేశములెల్ల
దేశములను జనికాదు దృష్టివై
బడగనక గౌరవము కాపాడుకొనుచు
జేషభావలయందున జేతులేక
వెల్లుపాడై కట్టినెల్లయెడల
చింతించు కాదే? నిశ్చయగుట
జాతిమతముభావ జన్మించుటచిన
వారికి పాపము మూనినదిక
యోగముగుటచేత నొకరినొకరు
నడుమ నూతనపు వికలమును.
గట్టియును వెంట గట్టి పాపములతో
నాడునదిగట్టి మాడబడెను
వెల్లుపాడల. దేశములందరూ
గనులనీ నించ గడగడవడ?
పాడుపడియున్న యొకరు నీడగాగ
గూబ లొకరినొకరు యెండ నాగూబలన్ని
దుశ్శక్తుని యనుపేర్ కృద్ధుడు జెప్ప
సరళిని విను కాలము జరుపుచును.
నీకులెన్నియేనియెడ జెప్ప నేర్చునెంతో
కృత్తులను బ్రబోధించు, పట్టకధల
జేర్చు, నవ్వించు, పగల వోధించువిధము
వెలియబల్కు, ప్రతిమాన్య భీలమున.
గూబ లనోన్య ప్రేమమై గూడియుండి
గుళిముగా జీవనముజేయుచుండె నంత
కొకరినొకరు యూరినా కొక్కడను
దేశమును దుగ్ధికి తింటింతిట్లు.
“దేవుని తోడొకడగుట జెప్ప వెట్టి
గుడ్డగూబుని రాకున్న గూలిపో
మానుచుండు భాగ్యమే తేచిరందు
దేశము మాదిగట్టి మోడిననుండె.”

ఆయన వాల్చెనేగిరి నచట, కవటి
శిథిలమును గుడిచాచి చింతించు
ఒకడువల్చె, నిట్లు “నఖులార కనడొకటి,
దేశములు రక్షింప దెనుమూని
ప్రాణములబాడరే మన రాజులెల్ల?
నట్టి గుడ్డగూబు మనమిట్లు కట్టనలయు,
ప్రాణముల భయపడిందు, పాలుగొనుడు
ఇంకెకగు భయము, కొంత నిహవరంబు.”
అని యతిశయపడనీయ నా నా నటించు
శక్తికొలది విరాళ మొనగుటకును
మరిదనంబుదే పనివార లగుచుండె
లిజననంపుట కందరు ప్రయత్నించుచు
వార లచ్చొట్టులాసి పోవంగ, గూబ
లొంటి ప్రాణముతో దాగి యుండి, యూరి
వారల ప్రసంగముల విని. దోరపున్వి
చారమున బల్చెనట్లు దుశ్శక్తుని కాచి,
“మనము వాడవు కార్య నిర్ణయము జేయు
నోపువాడవు, మాకు నీ, ప్రాణముగా
జరమగుభిదమై వెలుగునో భవ్యచరిత,
జ్యోభూమియు నీవలె సౌఖ్యదంబ,
కష్టములును నుముగా గడవినట్టి
వృద్ధుడవు నీవు, మేమున్న పిన్న వార
మెట్టిదో కష్టమెడల, మిక్కిల్లుదోచె
నెడు నీయునివారి నునిశ్చయమున
దాని గడువ నుపాదించు దయదలిర్ప
జెప్ప యొక్కలనందున జేయుదన
మాన్యు విని నిమియుంటిమి మోదనలర
ఆపదల వచ్చునే నీ ప్రాణమున్న?”
ఆయన నడుగులయను దుశ్శక్తునియే ననియె
“నిరుత్తలార! కష్టములు మీ కెకకనీయ
నంతగుండును నున్నార లంతెకాని
మేము కడినకష్టముల నిదేమిలెక్క
కొన్నియెడలగ నీపాడు గుడియెమాకు
నుఖిలయమై దవర్చె, నీ నురుచిరాల
యమున జే జన్మమెతిగో యన్నలార!
అక్కరిమున మీకునుభవులు లనభవంబు.
నాకుమాడన తరఘాక నాడుకుండు
వెట్టివోట్టులలో నివసించువాడు.
దాని తర్వాత వారి వివాహ మూరి
పాడు ఇండ్లయెల్ల. పిదప దేవాలయములు.
ఇరవుమాట్లుట యందున నేగెనాడు
కాలమంతయు, భీయుట కాలనిలవ
గూడ దేగుద మోచిన్ని కూలార!
జనదంబులయందున నునికికగడు”
నిద్రపడుడిక పోదమక వృద్ధుడు
లాలకించి దివాంధము “లక్కటకట!
జ్యోభూమినే మనమిట్లు చనుటచిడి
పాడునా శమించుగాక! క్రొవణకొర
మగుచు దుశ్శక్తులయొక్క నుగుణచరిత
ఇటుల జెప్పుచురే బుధు? తలవేయ
ప్రయత్నించు జ్యోభూమిని విడిచిరాదు
జన్మమెత్తి మిందునే జన్మమంతె.
జ్యోభూమికి ప్రాణములే సరగనోడగు
వానిజన్మంబు భక్తి, మత్స్యగుణంబు
జేవకుల్యుడటంచున తెల్లముగను
బుధులు కల్గుదురాకల్గు పాల్గొనున
గద్దయనియుండుదని దుశ్శక్తులయనియె
“మాన్యునియేయగున మంచి మంచు, బ్రతికి
నదియె యూరు, భాదంప దీని వెలియంగ
తేక జ్యోభూమి యటంచు వాగ్దానము
జరమనోపాధ్యుడంబు లోచితతలార!
: దినదినంబున గండమా యానికియందు
నిర్జనాటపులకునేగి నెమ్మదిగను
బ్రతికియందమక” వృద్ధుని కలవలందు
నాదరంబుంచి ఘోరముల పైపోవ
బయనగుచుండ, వెంటిగూబయొకటిట్లు
బలిక భయకంపితాంగియై ప్రాణనమును
లై నయ్యుగొడ్డు బాసిరా నగునెనాకు.
కన్న సంతానమునీడి కలిసయిని
పోనజెల్లునో? యీ గుడ్డగూబు పొడిగి పిల్ల

తెరువందాక నీపాంత నిరవుమాచి
యొకవిధంబుక కాపుర ముండినదక
అనువుగలవోటి కెగిరిపో నగు, నటన్న
చాలా నీయుపాధ్యునంబు చక్కనయ్యె
నీకునై చావలయునో? మాకుగలదు
ప్రాణములవైసమాన, నీ ప్రాణమునము
లైస నిట్టిగుడ్డగూబు యొకవంక
వచ్చు బ్రతికియండిన, గాననిచ్చుమున్న
వేగరావలె, తెలవార, వినుమతిని
బ్రదికియండిన నుఖములక బడయవచ్చు
ననుచుబోయెడు గూబల పట్టెకాచి
దుఖ మతిశయిల్లగ మిక్కి ప్రాణమునను
మిగుల కంఠింపబడితొక వంకను మిగుల
చుండ నంతటతెలవారె నాదయయ్యె
ననుచు పనివాని అనకరణంబులగొని
పాడుగుడిజేరి యందంబు మాడియున్న
ఇటుల లొకవోటజేర్చుట నెగిరిగూగు
దూరముగపోయి యందుండి పారకాచు,
చుండె ప్రియమైనగుడ్డగూబు. నిండుప్రేమ
కన్న సంతానమునకన్న గలదె ప్రేమము?
ఇంత గూబగుడ్డగూబు వోడినటుక రాలు
దీయించుడగ గుడ్డగూబు దిరుగబడుచు
తిరికిరాయివై నాశంబుక జెందజూచి
గూబనిలపించె నిట్లుల మాతలిడుచు

పాట.

కోడి నా కోడి—వలె.

- 1 గుడ్డు నా గుడ్డు - కడు కూరిమిగన్న చిన్ని. గ్ర.
- 2. నాకు మీతోడి దాన - లోకమందు నుంటి చంటి. గ్ర.
- 3. గడ్డి గుడ్డాల మెత్త - గట్టి మిమ్ముంతు నెంతో. గ్ర.
- 4. ఎండ వానలు సోక కుండ - నాపాట్ల క్రింద నుండు. గ్ర.
- 5. చిన్న పిల్లలు గాగ పిల్లు - సంకోప మెల్ల చెల్లె నా. గ్ర.
- 6. రెక్క లల్లారు మాన - నిక్కి నానాడ కాడ రింక గ్ర.
- 7. నేను ఈపాడు కండ - గాన నీలోక మందు నుండు. గ్ర.
- 8. వెండి కొండంటి మీరు - బండవై గాల గతిని చెందితా.”
- కాకు లొకకొన్ని యాగూబ - గడ్డద శ్య
- నంబు విని జేరి పూర్వజై - రంబు దలచి 40
- గుడ్డు పొడిచి చంపునపుడా - గూబ గుడ్డు
- గుడ్డటంచును బామాయ - కూరి లిడుచు
- ప్రాణములు పీడుటను జేసి - బరగె “గుడ్డ
- గూబల యనుపేర చరిత మా - గూబజాతి. 41
- దాని పేరనబరగును - భరణియందు.

ప్రకటన

ముగ్గురు బ్రయుకుడు టీచర్లు కావలెను.
గుంటూరు డిస్ట్రిక్టు రేవల్వెతాలూకా ధూళి
పూడిగ్రామములో 1916 సం॥ జూలై నెల ప్రారం
భమునంచి స్థాపించబోవు ఇంకాకంప్లీటు సెకండరీ
స్కూల్ కు బ్రయుకుడు మెట్రిక్యులేటు టీచరు
1 రు న్ను లోవర్ సెకండరీ బ్రయుకుడు టీచరు
యిద్దరున్ను కావలసియున్నారు. ప్రథమ టీచరుకు
నెల 1 టికి రు 35-0-0 ల చొప్పునను మిగతాయిద్దరు
టీచరుకు నెల 1 టికి ఒక్కొక్కరికి రు 15-0-0 చొప్పు
నను జీతములు యిచ్చుటకు నిశ్చయించినాము.
కాన బ్రయుకుడు అయిన వారు, బాలురకు
బోధచేయ నేర్పుగలవారను వారికి వుండుకొన్న
సర్టిఫికేటు యోగ్యతా పత్రికలతో దిగువ సంత
కము చేసిన నాపేరను ది 30 జూలై లోగా దరఖా
స్తులు పంపుకునే యెడల అంగీకరించ బడును.

ధూళిపూడి } ఇల్లు
సెకండరీ స్కూలుసంఘము, } తలవర్తి బావయ్య,
14-6-16. } కార్యదర్శి.
(480-17.6-16)

చిత్ర వార్తలు

ఇద్దరు బాల్యవాళ్లు ఒక చెరువులో చేపలు పట్టుచుండిరి. అందులో నొకడు,

“మితా! ఈ పాడు కావలె నావలెగా చొరుకుతున్నా యేద్రా?”

“ఏద్రా?”

“ఏద్రా? చొరుకుచున్నా?”

“నే నెక్కట్టలేనా?”

“నెక్కట్టలేనా? చొరుకుచున్నా?”

“ఏద్రా? నావలెగా చొరుకుచున్నా? అని చెందవచ్చును బుట్టచూచునది కం దొకటియు లేకుండెను.

“ఒక్కోరే! నెక్కట్టలేనా? చొరుకుచున్నా? అని నెప్పి వాపురా!”

“మరేదేరా? నెక్కట్టలేనా? చొరుకుచున్నా?”

“ఏమిరా అబ్బాయి, అట్లు నెండుడు నెక్కట్టడం టావురా?”

“ఏమో! నాకిష్టంలేదు. బండా? బలవంతమా?”

“అలాగో! ముక్కులంటి పిల్లరా!”

“ఏమిటి! అలాగా? ముక్కులంటితే నే నట్టిగా నట్టు గుంటే చితికిపోతుంది. నా కెందుకు?”

“రంగా! ఈ ఒకటి చూచావురా? రాత్రి 6 గంటల నుంచి అప్పురాత్రివరకు భోంచేస్తున్నావంట!”

“అయితే ఏమంటావు?”

“అలాగంటే భోజనంగా? ఏమేమివంటకాలో నాన కాళంగా కూర్చోని కన్నకప్పుకు భోంచేయవచ్చురా?”

ఒక పాఠశాలలో నుపాధ్యాయుడు వృత్తిశాస్త్రము బోధించుచు మేనెల ఎండ గాదులనుండి లేత మొక్కల నట్లు కాపాడవలసినదియు చెప్పుచుండెను. గోపాలరావును తట్టి వాడు పాఠశాలకు బాగా వివరుణుడటమని “గోపాలరావు! మేనెల ఎండ గాదులనుండి లేత మొక్కల నట్లు కాపాడవల యునా?” అని యడిగెను.

“మొక్కలు కావలెనా? ఉన్నట్టేలేరండీ!”

ఒక జమీందారుడు అప్పులపాలులు బహువేదనపి యుండుండెను. దూరదేశమునండి ప్రఖ్యాతినిపించిన సిద్ధాంతి యతనిని జూడబోయెను. గొప్పసిద్ధాంతి వచ్చెనని సంతసించి యాతడా సిద్ధాంతి నొక రహస్యపుట నునకు తీసికొనిపోయి తన జాతకఫలము చెప్పుచు సిద్ధాంతి జమీందారుడు దాగర్చు క్రియంతునయి, గొప్ప నీతివంతుడన ననుభవించుచున్నాడనియు సునితవారంభించెను.

“అయ్యా సిద్ధాంతిగానా మనమీ రహస్యప్రదేశము నకు రావడం చాలా మంచిదయింది నువ్వండీ?”

రాజు తన సిద్ధాంతమునకు సంతసించు చున్నాడేమో యని తలచి సిద్ధాంతి, “ఏమి క్రియంతు లట్లుల నెలవిచ్చు చున్నావా?”

“మరేమిలేదండీ. ఇంకెక్కడైన నువ్వంటుంది వినియుంటే మీ పురందర డచ్చి లింతసేపు విన్నందున “అరే వీరంత తలచి తిట్లకు ముఖుడారా?” అని నన్ను పలికి యిందురా. మీసిద్ధాంతి మింక చాలిస్తారా?”

“నా కట్నం?”

“మీరు చెప్పినంత భాగ్యవంతుడ నైనప్పు డిస్తాను రెండీ.”

“గురువుగారు! కద్యం గాకుండా ఉండండి.”

“బుద్ధి పెట్టి చదువురా ఒప్పుంది.”

“రాకుండా ఉండండి?”

“అరే బుద్ధి పెట్టి చదువురా ఒప్పుంది?”

“రాకుండా ఉండండి?”

కోపముతో గురువు, “ఏమిటా నీ మొఘం. రాకేమిటి? బుద్ధి పెట్టి చదువురా అంటే రాకుండా ఉందని చెప్తావు?”

“బుద్ధి పెట్టడానికే రాకుండా ఉండండి.”

“ఏమిటి రారు? నీ మొఘం?”

“మొఘం కాదండీ, బుద్ధిండీ? ఎంతలాగిన రాకుండా ఉండండి.”

నెల్లూరు విద్యార్థి సభ.

అధ్యక్షకోపన్యాసము.

నెల్లూరు విద్యార్థి సభాధ్యక్షులు గారు అనివేదనలయ్య గారి ఉపన్యాసము.

దేశభాగ్యము.

మీయాహారము పాధానామైందిగను బలకరమైనదిగను ఉండవలెను. భారపునువల సంతాన భుజింపగూడదు. అది యింద్రయోధేకము కలిగించును. పునపురి జీవితమున యో నవదళ మిలల సంకల్పమైంది. ఆసమయమున చెనుద్రీవర్తన కిందుక యెడవిచ్చి చూపురి జీవితము వ్యర్థమగును. లింగవి భేదము ద్రెవనిర్మియ. అంశనగూర్చి మ్యానభాధాయల నొంద నవసరములేదు. పునపురి వాగ్యవంతయి వాని ప్ర మ్యాచర్యముమీద నాథాపదేయమును. సోమకేసమున ని ర్వాహరకృత్యమును మనకు పరమకేత్రువులు. ఉద్యోగము పురు షలక్షణము. మానవు డెలవును చుట్టునడము గలిగియుం డవలయును. మీయము మీపాధ్యక్షులలో నందుకొన ఆ కోగ్యాంధములు మీయించేత నుండవలెను. యాసవకేయము జాగరూకులై దేశభాగ్యమునకు గట్టిప్రవాదివేసి పురుష కాలమున మీదేవాల బుద్ధివిచేతములను మీదేశవేదకు విని యోగించవలెను.

ప్రవర్తనము.

అధ్యక్ష కావ్యకములకు జీవితోద్దేశములను వైతదహ రించితిమి. ఈజీవితోద్దేశము నెరవేర్చుటకు ప్రవర్తనము మఖ్యము. సత్సృజనము విద్యార్థిగా నుండుకాలము నుండి యు నవదలయును. క్రికెటు, ఫుట్ బాలుగూడవలె ఆటల వలన వికాసకృత్యము గలుగుచున్నది. అంతియేగాక కాంక్ష వాంతయును అలవడుచున్నది.

పాఠశాలనుండు కాలమున పశోపకారము చేయుట తలచుచున్న ఆరకాళములగుండు. కృత్రిమముగను సా ఘి కముగను విద్యార్థుల నేకవిధముల బీదపాదలకును, తుంటి వారికిని, ప్రద్ధివారికిని, బద్ధవారికి, కాపులకును, సహాయము చేయుచు తమకాతమును అన్యోన్య సహాయము చేసికొన వచ్చును.

దేశభాగ్యవృద్ధికి శ్రీవిద్యయంతయు మఖ్యము. బీదకు టుంబులులలో వాటికల బడికి పంపుటకు వీలుండవలెను విద్యా ర్థులువారికివిద్యచెప్పుచుండవలయును తమయింతిద్ద శ్రీలతో పురుషు లుల్లాసముతో రాజకీయముల గూర్చి మాట్లాడుచు వారికిబోధించుచు వారికి బ్రసంపకజ్ఞాము కలుగునట్లులేఖ రలయును. పురుషురి స్థానమునండియే దేశభాగ్యదయమునకే కొరతలందుండియు వాలోలించిన మాత్రమ దేశమువృద్ధికి రా కేరదు. శ్రీస్థానమున బట్టియు దేశభాగ్యవృద్ధి మాత్రముల వా లోలించవలయును. హిందూదేశమున నాకోతర విశేషముగ నున్నది. సావిత్రి త:విపురిప్రాణములను యతునిరద్రుండు సంతాపించు కొంగలిగియుల భారతీయశ్రీత్వము భారతీయ పురుషత్వముకు నూతన జీవక నొసగగలదు.

మనస్సులు.

మీమనస్సులకు తగినట్టి కళకృత్యము మీదేవులలో లేదు. మీరు కేవలము పరాధీకులై యున్నాము. మీరాతము లన్నియు అంగభాషలతో చెప్పబడుచున్నవి. అందులన పాఠశాలను నొకవిధముగ ఏకాగ్రత గలుగుట సహజము. దిన చర్యగడచుటకు కొంతకాల కాంగ్లేయము మీకవసరమేగాని శ్రుతిశాస్త్రమునందలి సంగతుల తెలసికొటకును అంగ్లేయభాషా భారము నహింపవలసినది. అందునగూర్చి మీరు చేయు నదిలేదు.

మీవిద్యాభ్యాస కాలమునంతయు మీభవిష్య జీవన మున జీవయోగించుటయు మీకోసమగును. భారతీయ భాషాభివృద్ధికి సాంకేతిక శాస్త్రజ్ఞుల సృష్టికరమైయున్నది. ఇది గూర్చి మీరు జ్యోతిశాధిపతి నెక్కోనకు లయు అంతయు లక్ష్యము నున్నది. వాని సాంకేతికజ్ఞానమింతి యభివృద్ధికి తెచ్చుకొనుట తెలసికొని మీదేశమునగూడ సాంకేతిక జ్ఞానమునకే వృద్ధినికొనెదమృటులగూడవలయును.

సాంకేతిక శాఖలనుగూర్చి నొకభాషాతీయ విద్యార్థు లకు వ్యాసువాదిశాఖ, ఇజనీంతుశాఖ, ఉపాధ్యాయశాఖ, మొదలగు శాఖల కరమగు కాలమున దొరకవలెను. అద్యోగములు ను నూడ గలవు. కాని వారంతపు టుద్యోగముల మానిజేయుటకు మీరు ప్రయ త్నించవలయును విదేశములకు బోయి యుత్తమ విద్యల నభ్య సించుటకుల మీరు దేశము కెంతేరు లాభము చేయగలరు.

నాగరికత నోలూకు దేశములన్నిటిలో యువకుల కాద కృత్యములకు గొప్ప గొప్ప ఉద్యోగములు మీదేశమున మీ రాళింప వీలులేవున్నది. అదిమీరకంటేనియు నేదవకలిగించుచు న్నదని నే నెరుగుచును. ఈ ఉపన్యాధ్యక్ష తోగించుటకు భ గవంతుడు మీకు బోధింతునా?

ప్రజాహిత జీవమున ప్రవేశపడవలసిలేని మీరు వ్యా యవాది శాఖలో జేసటయే యుత్తమము. ఏలనా ప్రతిదేశో ధ్ధారకులకును, సంఘ సంస్కర్తలకును కొంతవరకు వ్యాసు శాస్త్రజ్ఞుల మనసరము. అంతయుకాక కొలది ధనముతో సం తృప్తికొందిన వ్యాసువాది కృల్లెలనున్న వాడు దేశభివృద్ధికి తోడ్పడుటకు వలయునంత సారకాశముండగలడు.

ప్రజాహిత జీవము: ప్రవేశపడవలసినవారు చక్రత్రయం దు ను, అర్థశాస్త్రమునందును, రాజకీయ కృత్య వ పో రయులందును, తర్కిశాస్త్రమునందును విశేషజ్ఞానము సంపా దించవలసి యున్నది.

సమ్మానము.

విద్యాభ్యాసనకాలము మానవ జీవితమునకు సమ్మానా సమయమని ఇదివరకా జెప్పయుంటిని. ఈసమ్మానా మెందుల కు? స్వతంత్రజీవమున స్వతంత్రజీవము గలిగి మ్యాదేశ కేర జేయుటకే యాసన్నమము. విద్యార్థి జీవితము మిక్కిలికష్ట మైనదనుట నిజము. కాని నామాతృదేశ సేవకొనకు నేనీకష్ట ముండక తీరవని మదిని పదిలపరచుకొన మనశ్శాంతి కలుగు టయే గాక యుత్సాహపూరితులగును. మీ పురుషకృత్యము లకు మీపాఠశాల విద్యాభ్యాసనకాలము పునాది యగుచు న్నది. కళాశాల విద్యాభ్యాసనము దానిని దృఢముజేసి పురు షకృత్యముజేయ సమీపించుచున్నది. నేను దేశసేవ కధిగముగా ప్రియత్నించుటకే కళాశాలాద్య నభ్యసించుచున్నానను ఉత్సాహముతో మీరు జాగరూకులై చరిత్ర మీకు జయము సిద్ధము.

విద్యాభ్యాసన కాలమున మీరు ప్రస్తుత కాల దేశము ననుస్థల తిర్చించుచుండవలయును. రాజకీయకృత్యవరములు నాలుగువిధములు. కృత్రిమకృత్యములు, సంఘధర్మములు, జాతీ య ధర్మములు, అంతర్జాతీయ ధర్మములు. కృత్రిమకృత్యమునే పాఠధర్మము లేకేభవింపియున్నది. తుటుంభాభిమాన మెంత యధికముగా నుండవలయునో దేశభిమానమును అంతిధికము గా నుండవలయును. లోక హితోత్సాహమే జాతీయభావము గలిగించుచున్నది. జాతీయోపకృత్యము సభా జీవితోపకృత్యముల మాత్రన నెరవేరేరదు.

సంఘధర్మముల బాల్యము నుండియు నేర్చుకొన వలయును.

విద్యార్థి రాజకీయకృత్యవరములలో ప్రవేశము కలుగజేసికొ న కూడదని నీ: బల్కిరిన. అందులన విద్యార్థులు రాజకీయన మస్థల లోలించి తిర్చింపరాదని నా యాద్యక్ష్యముకాదు. పాఠశాలవిద్యాభ్యాసన కాలమున కొంతజ్ఞానము సంపాదించి యుండుగడక కళాశాల విద్యాభ్యాసన సమయములో వి ద్యార్థులంతిప్పు రాజకీయ విషయముల చర్చించవలసినదే. వా రటులచచ్చించి నిజానిజముల డెలసికొన కృత్రిమప్రాభిప్రాము లవృద్ధి జేసికొనవలసినదేగాని రాజకీయములలో ప్రవేశముకలుగ జేసికొనగూడదు. అనగా రాజకీయ కార్యముల నారంభింప గూడదు. కార్యము నారంభించుటకు ప్రావ్యము విశేషజ్ఞాన మవసరము. నైద్యుడు విద్యాలయము విదేహింపకనే నైద్య వృత్తి నారంభించవచ్చురా? అనికి కొంత అనుభవము అన సరము. వ్యాసుశాస్త్రము నేర్చుకొని “ఎవ్రోటినులగా కొంతకాలము పని చేసికొని నీవు వ్యాసువాది కృత్రిమకలం లింకబాలవు. అటులనే తగినంత అనుభవజ్ఞానము లేనిది రాజ కీయ కృత్యవరములలో ప్రవేశింప గూడదు. అయిన భివ్యాస మనకు కళాశాలవిద్యాభ్యాసన కాలమే తగినసమయము.

మరింత.

పురుషుడు శ్రీమై వక్రకృత్యములతో మ్యాసేర జేయగడంబలయును. అదియే పౌరుషమని, జాతికగాని స్వాస్తికృత్యము నొసంగును. ఈ దినము భాతీయము మిగుల ఆదృష్టవంతుడు. భాతీయమునకు పురుషులలో నేజాతీయమునకును పురాతనజాతీయ సాధనములను ఆ సాధనములను భాతీయమును నెలకొని ప్రయత్నింప వలయును. మీ పరివరములలో జాతీయభివృద్ధి కలుగకు ణములున్నవి. వానిని క్రమమైన మార్గము మీయవలెగాని చిన భౌతిక భాంతిమాత్ర మూలమున ఆజీమూలములకు కన్యాలయన ప్రపంచమంతయు విశేషముగా రింతకాదు.

విషయానుక్రమణిక.

నియోగిత్వదీక్ష సమ్మేళనము	8
అడ్డగూలు!	4
కెల్లూరి విద్యార్థుల కథ, చిత్రవా ర్తలు	5
ప్రభావశాసనము	
ఇండియా ప్రభుత్వ శాసన పరివర్తనము	8
ఎరువుల నియంత్రణ చర్య, బిల్లు	7
పాపమును గుణముల గ్రహణము	
నిత్యసంతోషార్థము	8-9
శక్తిను తీర్చివార్తలు	10
ఇంగ్లీషు తల్లివార్తలు	11-12
భౌతిక దృష్టి, కృత్రిమ శ్రమ	18
ఆధునికాధునిక హెచ్చుక	14

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1916 వ సం. జూన్ నెల 17-వ తేదీ

శనివారము.

ఇండియా ప్రభుత్వ శాసన
సవరణము.

ఇప్పటికినీ మేము ఆస్పత్రి మహాశ యుడు ఆంగ్లా రాజ్యాంగ సభలో సామ్రాజ్య సిద్ధాంత సంస్కారమును గురించి పరిశీలన మొనర్చుచున్నది. ఇది సవరణముగా మా చేతి కందినది. ఇది సవరణలో ననేక పర్యాయములు ఈ బిల్లు అంశములను, అప్పటికి నందియుండిన సంగ తులకు బట్టి, మేము వ్రాసి యుంటుంటే మా చదు వరు తెరింగి యుందురు. అయితే మేము తిరుగు బాటయి మహా విప్లవము కొంతవరకు జరిగినం దున నచ్చటి సంగతులు సర్దుటకు గాను తాత్కాలికముగా నేర్పాటులు ఆ దేశపు చరిత్రలనా పద్ధ తులనా చేయవలసి వచ్చినది. ముఖ్యమంత్రి గూడ నా దేశమునకు బోయి విషయ విచారణ యొనర్చి యుద్ధస్థితియున కరిత్రము చేయుట యవసరమయినది. అట్టి యావశ్యక మీ భూమిలో కలుగలేదు. యుద్ధాదినిచ్చటి నాయకులును ప్రభు త్వమువారును మూలవానిగా చేరికొనిన యొకంబ డిక మిక్కిలి చక్కగా నిర్వహింపబడుచున్నది. ముం దునకు హైందవ భూమికోరుకట్టి విషయము లివి యని భావ ప్రపంచమున నిరూపించుటకు ప్రయ త్నిమును నాగుచున్న వే కాని నేడే కావలసినదని యెవ్వరును నేమియును నడుగలేదు. కొందరది కాదులకు నీమాత్రపు భావాదోశన సరిపడక యున్నను సర్వసామ్రాజ్య లాభమును గోరుచారు ఈ భావనిరూపణకై సక్రమముగా వాటుపడు చున్నారే గాని నేడొక్కటియునై తీరవలెనని వట్టు గట్టలేదు. ఇట్టి సందర్భములలో ముందు రానుండు సామ్రాజ్యాంగ నిర్మాణ సంస్కారము తలంపున నిడి అధికార పక్షమువారు ప్రస్తుత పద్ధతులను నుదారతము భంగిని వినియోగించుచు క్రొత్త మాత్రు లెవ్వయును ముఖ్యముగా వానిని తెచ్చి పెట్టక యుంటుంటే కర్తవ్యముగా నుండెను. కడచిన సంవత్సరము ఇండియా ప్రభుత్వ శాసనము ఉప క్రమింప బడినప్పుడే హైందవ భూమి యంతయు

ఆంగ్లా ప్రభువులకు హెచ్చరించెను. 'ఇది సుదిగ్ధ సమయము. అనవసరచర్య మీరు పురికొల్పక యుందురను విశ్వాసమున మేము మానోభులకు లేఖనులకు దిగ్బంధన మొనర్చి యుంచినారము. దృష్టిపథముమాట్టి ముందున కేడియో మీరు మా కు లాభము కలిగితురని అశ యించుకొనినారము. కావున మేము మానిశ్చయముచే, సామ్రాజ్యభక్తి చే, నోరెత్తరాని నియమించుకొనిన సమయమున మీరు శాసనములలో ప్రబల సవరణ లొనర్చి అన్యాయ మొనర్చుటయో మా యిష్టము లేకయే ముమ్మారు తీవ్ర చర్యకు నిర్బంధ పెట్టుటయో చేయుదు' అని హైందవ పత్రికలు కదిపరివిధ ముల వేడుకొనియెను. అప్పటిలో నేను ఈ సవరణలకు నేనే తండ్రినని చాటుకొను ఇష్టింగును ప్రభువుగారే తాము అన్ని ప్రాత చట్టములను ఒకచోట జేర్చదలచినందున అంతకు పైబడి సవరణ లేవియు చేయబడుట లేదనియు తలపెట్టిన సవరణలను మానుకొందుమనియు హైందవభూమిని సమా శ్వాస మొనర్చిరి. ప్రాత చట్టముల నొకచోట చేర్చుటలో గూడ నష్టము కలిగింప వచ్చునని వాదించియు హైందవభూమి ఆ శాసనమువలన ని ప్పటి స్థితియెల్లయు నొకేచోట తెలియనైన తెలియు నని సమ్మతించెను. ఆ శాసనము ఆచ్చు ప్రకటిత మయి కొంత వ్యాపనకు రానైనను రాలేదు. ఈలోపుగనే మన ప్రభువులసభవారు నేటి సవరణ బిల్లును ఉపక్రమించి ప్రభువుల సభలో రెండు మారులు చదివి శాసనము చేయునంతటి స్థితికిదెచ్చి పెట్టినారు. ఏ మార్పులు చేయకూడదని హైందవ భూమి యడ్లొపించెనో ఏ మార్పులు చేయుట తల పెట్టలేదని 1915 వ సంవత్సరపు శాసనము చేయు నప్పుడు అధికారపక్షమువారు నొక్క పల్కినో ఆ మార్పులు ఈ శాసనమువలన చేయబడినవి. ఈ శాసనమువలన హైందవ ప్రజల హక్కులు కొన్ని ముఖ్యము లయినవి, అందులో నొక్కటి ముఖ్య తమ మయినది, అదృశ్యముగలు ఇదివరలో మేము విశదకరచియే యున్నాము. చర్చిత చర్చయముగా మరల వ్రాయబడిలేదు. హైందవులు ఇతరాంగ్లా సామ్రాజ్యపౌరులు గాక బయటివారిని గూడ ఈ దేశపు సైనికదీవాని సేవలలో చేర్చుట కేర్పడిన సూత్రసందర్భమున మాడంక నిర్మాణ పత్రిక ప్రక టించిన కొన్ని యభిప్రాయములను మరియొకచో ప్రచురించు చున్నాము. వానిని జదివినయెడల నీ సందర్భమున పూర్వపు ఆంగ్లాధికారులలోనే ఎంత భేదాభిప్రాయ ముండినదియు, జాతీయభావము బల వత్తమ మయిన ఈ దినములలో నెంత భేదాభిప్రాయ ముండుటకు నీ లెనదియు, ఎంతటి మందప్రజ్ఞుడగు ప్రభువునకు ను నర్థ ము కాకపోదు. ఇక గవర్నరుజనరలుగారి యొక్క యు గవర్నరులయొక్కయు లెట్టి నెంటు గవర్నరుల యొక్కయు కార్యనిర్వాహక సంఘములలో వ్యాపారస్థులను నియమించుకొనుటకు సదుపాయ మొనర్చేద మని ప్రభువుల సభ నియమించిన సూత్రము నకు మన ప్రభుత్వమువారికివల నొక వ్యాఖ్యా నము చేసిరి. హైందవ వ్యాపారస్థుడు అయిదేడ కంటే తన యన్ని పనులను మానుకొని రాజాలడు. కావున నాతడు తన స్వంతకనియందు జోక్యమును వదలకున్నను వ్యవస్థాపకుడుగ లేనంతకాలము

ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహకుడుగ నుండవచ్చు నని మార్గ మేర్పరుచుట కీ సూత్రము కనికరమునని తెలిపిరి. నేడు బిల్లును చూడగా నందులో కన్పించున దేమి? కార్యనిర్వాహక సంఘములలోని ఏ సభ్యుడైనను తన స్వంతకని పెట్టుకొని యుండ వచ్చును. తన యధికార కాలమున వ్యవస్థాపకుడుగా నుండకున్న చాచును. అనగా ఒక ముందు చక్కగా మనకార్యనిర్వాహక సంఘ ములలో అందరో లేకున్న ననేకులలో సామ్రాజ్య వ్యాపార సంఘ ప్రతినిధులు నీకమునేసికొని రాజ్యంబలవచ్చును. మన వ్యాపారము విజృంభింప వలసిన కాలముకెక్కి చక్కని ఏర్పాటు గాదా! ప్రభు సభవారి కింతవయ గలుగునా! పోనిండు. ప్రజలహక్కులు పోనిత్రము. ఇండియా ప్రభుత్వము వారి హక్కు లాగించితము. ఇండియా ప్రభుత్వ శాసనములోని సూత్రములు 49 డింటికి సంబంధించిన వానిని అవసరముగ నెకల మన ఇండియా ప్రభుత్వమువారు సవరణ చేయుటకు రద్దుచేయుటకు అధికారము కలిగి యుండిరి. నేటిసవరణ శాసనముచే నాయధికారము 17 సం గతుల యందు మాత్రమే వినియోగింప నిమిత్త మయినది. క్రమక్రమముగా హైందవ ప్రభుత్వ మున కెక్కువస్వాతంత్ర్యమియబడునని హైందవు లును, కొంతవరకు హైందవప్రభుత్వముల వారను ఎదురు చూచుచుండగా ప్రభువుల సభవారి రీతిని ఉన్న శక్తులనే తరిగించివేయ జూచుట విస్తృతజనక ముగానున్నది. హైందవప్రజాస్వాతంత్ర్యమునకును హైందవ ప్రభుత్వ స్వాతంత్ర్యమునకును రె టికిని నిరోధకు డయి ఇండియా, కార్య దర్శియు ఆతనికి తోడుగా నుండు ఇండియా సంఘమురు రెండును రద్దు కావలెనని హైందవభూమి యంత యు నైక కంఠ్యముగా కోరుచుండగా నేటి సవరణ శాసనము ఆతనిని మురుపటికంటె నిరంకు శుని చేసి వైవ బ్రతుక్కించు చున్నది. ద్రవ్యము కర్చుచేయవలసి యున్నను గ్రాంటులియ్యవలసియు న్నను ఇదివరకు ప్రతి పర్యాయమును ప్రత్యేక ముగా ఇండియా కార్యదర్శి తన సంఘమువారి యరుమతి పొంది వారి నిబంధనల ననుసరించి ప్రవర్తింపవలసి యుండెను ఇప్పటి సవరణ శాసనమును బట్టి సంఘమువారు నిబంధనలు చేయవల సినది. ఇండియా కార్యదర్శి ఆ నిబంధనల ననుసరించి ఇష్టము వచ్చినట్లు వ్యయము చేయవచ్చును. గ్రాంటు లియ్యవచ్చును. ఇది అనుకూలమైన ఏర్పాటు కాదా! పాపము ఇండియా కార్యదర్శి మిక్కిలి కష్టపడుచున్నాడని నేటి శాసనము ఆతడు హైందవభూమి లెక్కలను రాజ్యాంగ సభకు బంపున ప్పడు రాష్ట్రములకు సంబంధించిన యంకె లీ మన నక్కరలేదనియు ఇప్పటికంటె మరియొక పక్షము దినము లాలస్యముగా పంపవచ్చుననియు నీ సవరణ శాసనము విధించుచున్నది. రాజ్యాంగ సభలో హైందవభూమి లెక్కలు చూచువారే యుండ లేదు. ఇక ముందొకవేళ దృష్టిపథము మారిన వారు నూటి కొకరో అరయోయున్న యెడల నారు చూతురు. వారివలని భయము ఇండియా కార్య దర్శికి నెంత తగ్గిన నంత సుకరమని కదా నేటికి పనికిబూనిన ప్రభువుల సభవారి సూత్రముల

నొనర్చినాడు. ఇండియా కార్యదర్శిగానికి మరియొక విధముగా కూడ నిరంకుశత్వము ఇయ్యబడినది. ఇది వరకు అతడు రహస్యముగా నాలోచించు విషయములు యుద్ధసంబంధములును, సంధి సంబంధములును, స్వదేశసంస్థానాధీశ్వరుల సంబంధములును నై యుండినవి. ఈ సవరణ శాసనమువలన ప్రజాక్షేమము రాజ్య సంరక్షణములకు సంబంధించిన సంగతులను కూడ సత్య రహస్యబోధనకు పాత్రము లొనర్చవచ్చును. ఇండియా సంఘమువారిలో సంప్రతిపత్తి పని లేదు. గవర్నరు జనరలుకు గాని గవర్నరుకు గాని అతడు తిన్నగా ఉత్తరువులు పంపవచ్చును వారు ఇట్టి విషయములలో పంపిన నాటికి ఇండియా సంఘమువారికి తెలియవలసినది యవసరమును అతనికి లేదు. సంకుచిత హృదయుడు ఇండియా కార్యదర్శియు అతని యనుచరుడు రెండవ యధికారియైన యప్పుడు ప్రజాక్షేమ రాజ్య సంరక్షణల పేరిట నెంత నిరోధక నిర్ణయములు చేయకూడనో గదా! ఇట్టి నిబంధనను గూడ దిన దినమును ఎక్కువ విశ్వసించ బడుచున్న దనబడు హైందవ భూమి దిక్మింగవలసినదేనా! హైందవ భూమిని శాసన కర్తలు నమ్ముచుండ లేదనుట యందులో స్పష్టముగా వ్యక్తమగుచుండ లేదా! ముం దేకోరానున్న దని గంపెదానతో హైందవులుండ 'ఇల్లిదిగో మార్పులు చేయ'మని ఇండియా ప్రభుత్వ శాసనము చేసి ప్రస్తుత కాలపు ఆచారముల కనుకూలముగ, పరిపాలనా సాక్షర్యముల కనుకూలముగా, సవరణ లొనర్చుచును చేరిట నేటి ఈ సాహసపు శాసనమును దీసికొని వచ్చుట హైందవ సామ్రాజ్యభక్తికి దృఢీకరించుటయు' మన యెల్ల విశ్వాసమునకును ప్రతీకార మెక్కువ లిర్బంధమే నేమో యను నడమనము ను హైందవ భూమిని కల్పించుటయు మాత్రమే గాదు. ఉదారాంగులు హైందవ ప్రభుత్వమున నాదార్యము కనబరచినచో తమ యధికార స్వాతంత్ర్యములుగూడ ప్రాప్తములగునని ఎరుంగునదియని హెచ్చరించుటయగుచున్నది. ప్రభువులసభలో ని కొందరు మూఢాచారపరాయణులు దక్క ఇతరులగు వాంగ్మలీయభిప్రాయము వారున్నారని యనుకొనబలము. కావున హైందవ ప్రజయు ప్రభుత్వముల వారును నేకమై ఆంగ్లభూమి కీ విషయమున సంగతులనివేదించి ఈ సవరణ శాసనమును నిరోధించుట యవసరము. మన ప్రభుత్వములవారు, ముఖ్యముగా హర్దింజి మార్గమున ప్రవర్తించ వాగ్దానము చేసియుండు పల్కును పథ్య ప్రభువుగాను, ప్రజల కక్ష మవలంబించి హైందవ స్వాతంత్ర్యమును హైందవ శారవంబును కాపాడుదురు గాని యని కోరుచున్నాము.

ఎగుమతి దిగుమతుల రెండవ కథ.

సంగ్రామము తీక్ష్ణముగా జరుగు చున్నది. రుష్యా వోడ్కాయన్న గూడగని నియమించి ఆ సామ్రాజ్య చక్రవర్తిగారు త్రాగుడును ఆపి వైచినారు. ఫ్రాన్సులోను త్రాగుడు నాపుటకు ప్రయత్నములు జరిగియున్నవి. ఆంగ్లసీమకు మన దేశమునుండి యెగుమతియైన కాఫీ, తేయాకుల పరిమాణమును బట్టి చూచినను అచ్చట నియ్యవి త్రాగుడునకు ప్రత్యామ్నాయ వస్తువులుగా నుపయోగింప బడుచున్నవను దృఢ ప్రతితిని బట్టి చూచినను నా దేశమునను త్రాగుడు తగ్గిపోయిన దనియే చెప్పవలసి యున్నది. యుద్ధముచే మన దేశమునను కొంత దారిద్ర్యము తప్పకున్నను త్రాగుడు మాత్రము తగ్గలేదనుటకు ఎగుమతి దిగుమతుల లెక్కలు ప్రబల సాక్ష్యములయి

యున్నవి. మన రాజధానిలోనికి యుద్ధమునకు ముందు విదా సంవత్సరములలోను దామాషా మీద గు 16,26,334 లకు సారాయములు దిగుమతి యయ్యెను. 1914-15 లో రు 17,54,760 ల కీ సంఖ్య పెరిగినది. 1915-16 లో రు 18,76,712 లయినది. ఈ విధముగా దినదినమును ఈ యంత్రము హెచ్చుచుండుట జూచునట్టి హైందవ దేశభక్తున కెవ్వనికి చిత్తశాంతి యుండగలదు. విస్ఫో, ఫ్రాం దీలు 1914-15 లో 81,224,45,349 కేలనులు దిగుమతి యైనవి. 1915-16 లో ఇవియే 85,045; 57,729 కేలనులుగా గాన్నించు చున్నవి. దీనివల్ల హైందవ హృదయము సహించవలెనో తెలియ కున్నది. ఎన్నడును మనలో సారాల వ్యాపార మునుచేసి యెరుంగని జపాను రాష్ట్రముగూడ మనకు 1915-16లో 827 కేలనుల 'బీగ'ను పంపినది. ఈవర్షికి ఇట్లే ఘోరతర మగుచుండవలసినదేనా! అధికారు లీ ప్రశ్నకు నేమి జవాబిత్తురు. హైందవ ప్రజ యైశ్వర్యవంత మగుచున్నది యనియో? యుద్ధము హైందవ భూమినిగూడ నవ్వమున పడ వైచిన దనియేగదా అధికారులొప్పుకొనియున్నాగు. ఇప్పటి త్రాగుడు అభివృద్ధి యైశ్వర్య కారణముగ జరిగినదనుటకుకాదుగదా! రుష్యా ఫ్రాన్సులనుజూచి యెనను మనప్రభుత్వమువారు సారాల దిగుమతిని నిరోధించి పుణ్యము గట్టుకొనరాదా! సామాన్య ప్రజలకును పైదర్జాల వారలకును ఎల్లరకును సంబంధించిన ఈ సమస్య సంగతి యిట్లు. పైదర్జాల వారికి మాత్రమే సంబంధించిన సమస్యను మరియొకటిని ఎగుమతి దిగుమతుల లెక్కలు మన యెదుట నిడుచున్నవి. మోటారు వాహనముల యాకర్షకము మనవారికి వివరీతమై పోయినది. 1913-14 లో ఐదేండ్ల దామాషానుబట్టి మన రాజధాని లోనికి రు 12,25,158 ల వెల గల మోటారులు దిగెను. 1914-15 లో ఈ యంత్రయే రు 16,36, 419 లై కన్నించు చున్నది. 1915-16 లో నిది రు 18,77,588 లకు పెరిగినది. అమెరికా నుండి మన రాజధానిలోనికి 1913-14 న 163 మోటారు బుల్లు దిగినవి. 1914-15 లో 101 మాత్రము దిగుమతి యైనవి. 1915-16 లో ఒక్క పెట్టున 341 టి దిగుమతి యైనవి. దీనిని బట్టి మనరాజధాని వారెంత త్వరగా నీ విధపు వాహనములను కొనుచున్నారో తెలు పడగలదు. మనకును ఆర్థిక ఫల్యానితముల వార్తవా పాటవముండి ఎన్ని పాట్లు పడినను సంపాదించి యుండవచ్చును. ఆ పాటవమభివృద్ధియగుచున్నదనుట కొకనిరర్థనముననునకు లేదు. వ్యతిరేక నిదర్శనములే మా యెదుటనుండి ఎగుమతి దిగుమతులచే స్పష్టముగా కానవచ్చుచున్నవి. ప్రస్తుత కాలమున ఆర్థికార్జవ పాటవమునకు తోడ్పడునవి యంత్రములు వాని దిగుమతి క్రమక్రమముగా తగ్గిపోయినది. 1913-14 లో ఐదేండ్ల దామాషా రు 54,03,755; 1914-15 లో రు 51,19,958; 1915-16 లో రు 38,84, 422 లు. యుద్ధసమయ మై నందున అభివృద్ధి లేకున్న తమియింపవచ్చును గాని అపకృష్టవస్తువులు పుష్కలముగా నిలవయుగ నప్పుడే ఇంతెక్కువ యంత్రసామగ్రి తెచ్చుకొనుట మాడగా మనకు ప్రాణమే లేదనుట స్పష్టమగుచున్నది. ఏవో కొన్ని సభ్య కర్తాగారములు, నిపువులల కర్తాగారములు ఒకప్పుడు కొంత తలయెత్తికొనుచుండెను. బొమ్మలు ఎన్నియైనను చేసవచ్చునని మద్రాసు మొలులు ప్రతికపటిది ప్రాయము వచ్చెను. కాని నేటికి సబ్బు 1913-14 ఐదేండ్ల దామాషాకు రెట్టింపు సమీపము నకు దిగుమతి యగుచున్నది. నాడు రు 7,83,641 ల సంఖ్య నేడు రు 12,80,935 లుగ కాకవచ్చు

చున్నది. అగ్గిపుల్లులు రు 11,01,259 ల నుండి రు 11,31,008 లకు పెరిగినవి. బొమ్మలు, ఆట వస్తువులు రు 3,36,687 నుండి 3,42,723 అయినవి. అట్లు హాసముగా వ్యయము పెట్టి వరదేశ వస్తువులను దిగుమతి చేసికొనుటయే వాగ్దారము యున్నది. ఇట్టి వాగ్దారమును ఖండింపక తీరదు. ఇది మన యభివృద్ధి కెక్కువ హానికరమే గాని లాభకరముకాదు. అయిన నేదోయొక యుద్ధవ్య కారణమున ద్రవ్యము చేతనిండి కలవారిని అగ్ధా నర్థ వివక్షకుం బుకొల్పుట యంత సుభముగా దోచదు. కొంతవరకు నిట్టి దండుగలను నిరోధించుటకు దృఢమగు సంఘాభిప్రాయ మవసరము. అట్టి సంఘాభిప్రాయ ఛాయయే కడుదూరమున నున్నది కాబోలు. —

మనరంగుల పరిశ్రమపండితుడు.

మన రాజధానిరంగుల పరిశ్రమపండితుడు ఇప్పుడు కాగితముల పరిశ్రమపండితుడయినాడు. ఈపరిశ్రమ మొదటి మాకు మానములలో నీరడు కలకత్తాలోని టిట్యును కాగితముల పరిశ్రమగారమును జూచిరది. ఫ్రాన్సులోని కాగితముల పరిశ్రమగారముగాని పని కనిభిచేయుటకు నియమించుకొన్నాడు యంత్రాలనుతమకును కుద్దడినట్లుగాని యంత్రములు నిర్మాణమున పక్షేదేవిగి కృత్యముగాను చున్నవగుట ఆనేకకర్తాగారములు కాలసి వచ్చినందున పని యంత్ర యావృక్షకరముగాలేదట! అయిన లోములన్నియును దీని కనిపాగునట్టి కాలమువచ్చుచున్నదట! ఈకాగితముల పండితుడగుటకు కారణము మాన్యుడక గానికి రంగులపండితుడుగా తగినంతవరకు లేకపోవుటయే యుట స్పష్టము. జనరరి మొదలు మార్చివరకల మూడుమాసములలో మొదటి భాగమున నీరడు రంగుపండితుడుగా చేసినవని చిత్రముగానే వర్ణితయియున్నది. రంగులే దొరకనందున వీరిపలచోయడిగిన వారే అతడు. అడిగినవారైనను నిండు ఎరువురంగు కంగతియగుచు కచ్చిరట! రాసానుక రంగులతోని రంగువచ్చుట యసాధ్యమని మాన్యుడక గాని తీర్మానించి. ఒక రంగు పరిశ్రామికును మర్చిచెక్క మాన్యు స్యదేశకీడువులను మూడు రెట్లుగా నుపయోగించియు నిధులనుకో. భుదరుట వీరికెలియలేనది. వీరు తమ తీర్మానమే నిజమెనక నాయుని నుంపించి. ఇంకొక పరిశ్రామికు డేలో వీరు కాదని చెప్పుచున్నను ఒక హైందవునివద్దకి త్రరంగు తెచ్చివెనెచ్చెను అదివాడుగా కనిచేయునని మొండిగా వాదించెనట! అది మాన్యుడకునికి సరిపడలేదు. దానిమీదట పరిశ్రామికుల మాధుర్యవశమున చేసినాడు. ఇది మన రంగుపండితుని కార్యనివేదకము. యుద్ధసమయమున సంకల్పవ కాళమున నింతకంటె నెక్కువ చేయరాదేమో కాని చదురులకు మాత్రము సంక్రమితునని నాన్యుటకువలెనట. బొంబాయిలో హైందవ న్యాయమూర్తిత్వము

బొంబాయి యంత్రము వ్యాపకమున హైందవ న్యాయమూర్తియు బహు తక్కువ. ఇంతవరకు యిదివరకు నుండు చు వచ్చి కాదు. ఇందులో న్యాయమూర్తి కావడ జబ్బుగదా తాత్కాలికముగా కాకనిసాసనము కాబోయినది. ఆస్థానమున బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు హైందవుని నియమించుటకు బహు (కెంపు) అను వాంగ్మను న్యాయాధిపతిని నియమించిరిగా. ఆస్థానమున డే కావచ్చును. కాని హైందవస్థానమున నికోపియన కిచ్చుట న్యాయమునకు ఎందరో ప్రభువుల వాగ్దానమునకును వ్యతిరేక మగుట యటందు ఇష్టింగున ప్రభువు ఇటీవలే చేసిన ప్రకటనకుం గూడ వ్యతిరేక మగుచున్నది. అయిన తాత్కాలిక న్యాయమూర్తుల నిర్వచించు నిధికారము స్థానికాధికారుల కన్నంత కాలము ఇట్టిసంభంధములు కలుగకపోవునా? ఏల ఆ యధికారము తగ్గించి న్యాయవిచారణకాఖ కిప్పటికంటె నెక్కువ స్వాతంత్ర్యమును వికాసమును కలిగింపరాదో యర్థము. కాక యున్నది.

బ్రాహ్మణ పటాలము.

మనదేశమున నెనిక వృత్తిలో సామాన్యముగా బ్రాహ్మణులను చేర్చుకొనుచుండలేదు. కాని ఆచారపారతీతిక లగు దొంగవార్తాధికారులకాటి నుండి మహారాష్ట్ర సామాన్యమున కిలకబెట్టియున్నతనిలికెచ్చెను. పేష్యలకును ప్రాహ్మణ్యులకును ప్రాణములై ఈదేశము ప్రఖ్యాతి గాంచి కాదు. అయిన బ్రిటిషు ప్రభువు లేలనో యావంకతినే స్మరింపక బ్రాహ్మణులను కట్టి గుమాస్తాగా నుండుకొన జూచి కాదు. ఎట్లయినను నేటికి ప్రాహ్మణ్యుల శాస్త్రమున గీకరించి బొంబాయిరాజధానిలో బ్రాహ్మణ పటాలమును కేర్పరచుటకు ప్రభుత్వమువారు కేర్పయించియుండుట మనము దురయము. ఈకార్యమునకు హైందవ భూమియంతయు క్షుద్ధులైన కనుబందుననుటకు సంభయములేదు. మహారాష్ట్ర బ్రాహ్మణులను హైందవ బ్రాహ్మణులేజనుట నిలబెట్టి నామాన్యమును లోలో గణ్యులగు వరకును సుదీయము లేదు.

సాంఘిక తత్వవివరములు.

గ్రీకులైనట్లు వాల్సా కుమార్తె.

సాంఘిక జాన 16:—ఇప్పుడు సాంఘిక మండల మంతయు మిత్రుల యధీకారము నున్నది. సాంఘిక పరివరము లకు, దుర్గములకు ఇవివరము వాక్రమించి నుండిన గ్రీకులైన కలకు వాల్సాకు పంపిడి.

సింలా

యుద్ధవార్త.

సింలా జాన 16 — 14 వ తేదీని హిందూ శత్రు కా ర్యదర్శి రాజ్యపరిధికి కట్టు తంతివార్తను పంపుచున్నాడు.

జర్మను సమీపమున నిలిచిన జర్మనులు కట్టుకొనిన స్థా నమును నడచు సైన్యము తిరిగి పట్టుకొనిన. జర్మనులకు చాల నష్టము కలిగినది. ఈ స్థానము సాంగ్గయులు కట్టుకొనిన త రువాతి జర్మనులు చాల నేపు ఫిరంగులను వెట్టి బాది కాని అంగ్లేయులు ఫిరంగుల సాహాయ్యమున వానిని నిజపుకొని, ఆ ప్రదేశములో స్థిరపడుచున్నారు. ఇతర చోట్లను అంగ్లే యులు శత్రువులను ముట్టడించిరి.

దామంటు పీటభూమిలో కొంత ప్రదేశమున పరామ మాయండి అగ్నికర్మము కురిపించుట కలన నాపీట భూమిలో జర్మనులు ముందుకుపోవుటకు వీలు లేకున్నది ఇక్కడనుండి పరామనాగరి లేకుట్టుటకు జర్మనులు యత్నిం చుచున్నారు. తైహంటు సామిలో జర్మనులు 12 వ తేదీని 10 సార్లు తక్కువశక్తులతో యెరిగించి కాని ప్రతిసారి పరా మనాగాని వెంకట గొట్టుచువచ్చిరి. గాత్రువాడ శత్రువు లెరిగించిరి. అన్నిచోట్ల శత్రువులు వెంకట గొట్టుచువచ్చిరి. కాని 821 వ కొండపక్కన తైహంటుకు పడమటను, మాత్రము మొదటికొండపు నుంచిగా గొట్టు భాగములందు జర్మను లకును వెట్టుకలిగి. 14 వ తేదీనుండి శత్రువుల పదాతిసేనలు ముట్టడించుటలేదు. శత్రువుల కమిత నష్టముకలిగి, లాభ మేమియు విశేషము కలదుకాదు. బావుటచేత బారి పదాతి సేన ముట్టడించుట మానన గొట్టికొట్టుకొని జర్మనులు తిరిగి బ్రహ్మాండ ప్రమాదము చేయవచ్చును.

రష్యాసేనలు ముందుకు పోవుచున్నవి గారులనుగ్రుంతు వాయవ్యభాగముననున్న సామంతును సమీపించుచున్నారు. వారు అనుగ్రహించి 14 మెల్ల ముందుకు పోయి శత్రువులు కట్టుకుగ పరిధిమించుచున్నను గెలిపియకొని బహుభుత ఉత్తరమున నొకపట్టణము రష్యావారు కట్టుకొనిరి రష్యా సేనలు దక్షిణమున కిటువలె దాటి బారినుజ్వలికి మరకొన్ని దుర్గములనును పట్టుకొనినవి. వారు పురుషుని సమీపించు చున్నారు. జర్మానియ నుతెను ముఖము సమీపమున తీర యుద్ధము జరుగుచున్నది. ఉత్తరమున రష్యావారి స్థానముల మీద జర్మనీయులు ఫిరంగులను బారుచేసిరి. కాని పదాతిసేన ముట్టడించలేదు.

ఇటలీవారు ఆస్ట్రియావారిలో తలపడి ఎడ్రియాటిక్ సముద్రమును స్థానములను కట్టుకొనిరి.

వాయువ్య వార్త.

ఆంగ్లరంగమున ఒకాదిక యుద్ధము జరిగలేదు శత్రు సేనలనుండి ఆంగ్లేయులు తీసికొనిన స్థానములవైపున ఆగ్నిగోళములు వేయుచున్నవి. జర్మనుల కొండకపంక్తియొక దశక స్థానములవై ఆంగ్లేయులు ఫిరంగుల గాల్చిరి.

వెస్ట్ మయిద్ల పదాతిసేనలు పోరాడుకొనలేదు గాని వా, టియోమాంటులకు నడుచుకుండు స్థానములవై జర్మనులు ఫిరంగుల తీగ్రముగ గాల్చిరి. వాగ్టపడినది లగాతరు జర్మనులు తొగిసికొని ముందుకువచ్చుట మానివేసి స్థితిగతుల విషయస్థితికిరచ్చి ఏమిప్రయోగము వాటిల్లినో అది ఎదురు చూచుచుండిరి.

ఆస్ట్రియాను ఇటలీవారి స్థానములకు దొగిసికొని వచ్చుట లేదు. బ్రెంటిన్ రంగమునుండి స్థానములవై ఫిరంగుల గాల్చుటతో తృప్తిపొంది యుండి.

రష్యావారు ఆస్ట్రియాసేనలను వెంకట గొట్టుచుండిరి. ఇంతకుండు 1,22,000 కైలలను 180 ఫిరంగులను, 260 యం త్రపు ఫిరంగులను నువ్వులు కట్టుకొనిరి. అనుగ్రహకు 20 మెల్ల పశ్చిమమున రష్యావారు ఆస్ట్రియాసేనలతో పోరాడు చుండిరి. వైపా వది తక్కువ గట్టున నుండి ఆస్ట్రియాసేనల తిరిగి వేసి రష్యా వా రాజ్యదేశమున్న. ప్రాతప్రవాహమువేనుండి స్పియాటిను నగరమును ఆక్రమించుకొనిరి. ఉత్తరమున జర్మను లానర్షిన ముట్టడి యత్నముల నన్నిటిని రష్యావారు పోలగ గొట్టిరి.

దేశీయతంత్ర వార్తలు

పశ్చిమతీరమున వర్షము.

ఈసంవత్సరము తొలకరి చాలముందుగ ప్రారంభ మయ్యెను. పశ్చిమతీరమున వర్షములు జోరుగ నుండి వర్షక నాకలకు నష్టముకలిగినది. బొంబాయి నుండి గోవాకు వియ్యము మున్నగు సాగుగ్రి గొనిపోవు చుండిన ఒకవెద్దనాక ఎరుడ సమీపమున మునిగిపోయినది. వెంటనే ఈనాకకు పర్యాయమునకు సానిటేరియము ప్రమాద ముచిరి. నాకము నాకలోనిసాగుగ్రి పంపుగ్లముగ నష్టమైనది. తరువాత కొన్ని వెట్టులు మున్నగునవి ఒడ్డున కొట్టుకొనివచ్చె ను. చనారయెద్ద ముయ్యునాక మునిగిపోయినది. కంజిము, వెంకటలలోనివర్షముల కీనాక వియ్యము మున్నగు సాగుగ్రి గొనిపోవుచుండెను. ఇది మునుకుటలన 20 కేల రూపాయలు నష్టము కలిగినది. బొంబాయి నుండి గోవాకు సాగుగ్రి కొని పోవుచుండిన మరయునాక మాల్వానెంబర్ల నడుమ మునిగి పోయి 30 కేలకునైగ నష్టముకలిగించెను. ఈ నష్టముల కలన గోవాకు చేరుచునష్టములు తక్కువకువచ్చును. సామగ్రిల ధరలను వర్షముల మోచింప నకాకాక కలిగినదని భయ పడుచున్నారు.

లాహోరు కుట్ర కేసు.

కుట్రకేసులో సురభద్రాదేవ బడసినవారు నాక నేరము లకు ఇతర నుద్దయుల విషయమున లెట్టిసింట్లు గవర్నరుగా రొచ్చిన యజ్ఞుల పర్యవసామిట్లున్నది:—45 వ నుద్దయుల కు యాజ్ఞక ద్వీపాంతరవాస శిక్ష విధించి వారి యాస్తిని నారతమువారికి చేర్చి పశ్చిమభాగములనుగొట్టెను. వీరిలో 25 వరులు కుట్రకేసులనుండి వ్యాధిగ్రస్తములను విశ్రాంతి చేసెను. నుద్దయుల 8 ను ఆస్తి మాత్రము వారితము వారికి చేర్చెనుగవర్నరుగా ఆజ్ఞాపించిరి. 18 వ నుద్దయుల యాజ్ఞక ద్వీపాంతరవాస శిక్ష మార్చలేదు. 27 వకు విధించ బడిన శిక్ష కఠిన కరకపుశిక్షకైన సూర్యుడెను. చిల్లరనేరము లానర్షి 8 వరు కఠినకరకపు శిక్షలకు మార్పు గవర్నరుగారు నిరాకరించిరి.

బెల్జియము పిల్లలసాహాయ్యము.

బెల్జియము జాన 15:—యుద్ధములకు నిరాధారస్థితి లోనున్న బెల్జియము పిల్లలకు సాహాయ్యము చేయవలసిందని యు నుండలకు జూలై 10 వతేదీ సార్వభౌమ ఆవిష్కాటము జరిపి సామ్యకరములు చేయుటకు బెల్జియము సాహాయ్యసంఘము విజ్ఞాపన పంపిరి. బొంబాయిరాజధానిలో విద్యాభ్యాసించి ఆవిష్కారమున సాతకాలాధికారులకు పంపి తగ్గిన యేర్పాటులు చేయవలసిందని కోరి జూలై 10 వ తేదీని కలవర్షియ్యబడుచు వారు నూచించివారు. ఇంగ్లండు పరమ లైసెన్సయ్యు వంతయు దేశక్షుగారికి పుంపుచు. వారు బెల్జియము సాహాయ్య సంఘము వారికి వారి వాపుచు.

ఒక చిత్రమైన కేసు.

కలకత్తా జాన 16:—కలకత్తాలో రాతలు టర్ను కట్టుకొని కుంభియులకు పండులకు తయారు చేయుచుండురు. అక్కడకు వగేద్రవాధ దేశగారు వెళ్లుచుండురు. వారి కక్కడ వినివారు పత్రికావిలేఖరులకు ఆటలకు సంబంధించి న విశేషములను తెలియజేయుచుండురు. ఇట్లుండ ఇతరు లాచమిచ్చి సంగతి నుండర్భయులకు కనుకొని తెలివైన కట్టు వారు పరి విషయముల విచారింపి ఇతరు వెట్టుకలిగినది. విషయభేదకనే పనిలోనుండి కట్టు భూమిలోనికొక గుండుని నిరాకరించి ఆ సంగతిని ప్రకటించిరి. ఇందుకులన దేవు కట్టుకొని మీద 10 కేల రూపాయలకు దావా తెచ్చెను. దావా మో కోర్టులో విచారింపబడుచున్నది.

ఇండియా గజెట్టు

సింలా జాన 15:—ఇండియా గజెట్టులో నిల్లు ప్రకటించబడెను.—డబ్బు, డబ్బు, ఫిలిప్సు, వి.సి.ఎస్. చెప్పి ప్రతి వ్యాకోతజడ్డిగ నయమింపబడిరి.

లెఫ్టినెంట్ కర్నలు జె. ఎమ్.క. ప్రావర్త వి ఎమ్. ఎస్. సంయుక్త గ్రాన్టులకు వెళ్లుకు.

హైదరాబాదు రెవీడెంటు.

ప్రాతరెవీడెంటు గౌ. ఎస్. ఎమ్. ఫేజుల జులై నెలలో బాలారమునకు వచ్చి ఆచట బసచేయును.

నర్సాపురము తాలూకాభివృద్ధి సంఘము

శ్రీలక్ష్మీ పరిశ్రమలు.

నర్సాపురము జాన 17:—నర్సాపురము తాలూకాభివృద్ధి సంఘమునా శ్రీలక్ష్మీ పరిశ్రమలు నేడు ప్రకటిత ములైనవి. పరిశ్రమలో నెగ్గినవారి పంబులను క్రింద నడనానింప బడినవి.

మొదటితరగతి.

1, 2, 4, 5, 19, 34.

రెండవతరగతి.

7, 9, 10, 11, 12, 14, 23, 30, 33, 35, 37, 40, 43, 47, 49, 50.—ఇంతకుపైన.

యోగినుగ సభ.

(ఒకవారమునకొకసారి)

పామర, గుడివాడ తాలూకా జాన 16 — చిదా నంద పరమహంసాస్వామి 98 వ జన్మదినోత్సవమునకు నేమనియోగి సభప్రారంభమయినది. చాలజిల్లాలలోనుండి వచ్చిన చిద్యా లు నేమని సభనలాకరించిరి. ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షు డి.యంపన్నాసాంతురజన సభాధ్యక్షు డి.యోగి కుడి పాటి వేంకటచలమునందెనుగాని తమ యువనాస్వామి గుడివిరి. వీరు వెల్లూరు వాస్తవ్యులు, వ్యాపకములు సభాధ్యక్షులు గ జరిగవలెనని దీనియందు కఠింకొట జయిదారుకు మర కొం దును తంతివార్తలకు పంపించిరి. శృతి, స్మృతి విహితమైన మతావళ్యమును గురించి అభ్యుత్థులు తమ యువనాస్వామి నందు నొక్క చెప్పిరి.—తంతింపన.

మెమోరియలు పత్రికా కేసు.

బెంగళూరు, జాన 16:—పత్రికాధికారికి 80 రూపాయలు జరిమానా విధించితియ్యు, కరకత్త పరమహంసాస్వామి సంఘమునకు కలసిందనియు జిల్లా మేజిస్ట్రేటు ఈ కేసుకు తీర్పు జెప్పెను. ఫిర్యాదిలు కేసునందయు రుజువుపరచిరి. కరకత్త యుం రాజభోగాకర వచనములేవుగాని మతిమిడుచుచుండువునొప్పించునని జడ్జి మోటులో వాగినె.

ఎన్. విల్సన్ అను వాతని 22-6 తేదీనకు జెయిలులో నంపవలసిందని జిల్లా మేజిస్ట్రేటు నేడు తీర్పు వొందించెన ముద్దయు 1915 వంశి పంబుల నెలలో బెంగళూరునకు వచ్చి జనరల నెలనుండియు సిడ్డీ వాడు మోటేలులో బసచేసెను. తన తండ్రి తాలూకు యాస్తిని 200 రూపాయలు తనకు వచ్చునని చెప్పెను తదనుకునకు ఉత్తరవులు కలకత్తా ఎడ్మినిస్ట్రేటరుజనరలగారి పంతుకమునొన్నదాని ఈతడు మోటేలు యజమానురాలు ఫ్యాంక్లెంకు వొంపారి కనుకువ కామె ఈతరొకవై మెమోరియలొకటి 200 రూపాయల దీరికొనిరచ్చి ముద్దయు కిచ్చెను. దర్యావుచేరు ముద్దయు ఇడిక గొనే తనకు రావలసిన వైకముకు లుచ్చుకొనెనియు, ఇతని కి రావలసిన వైకము లేదని యితేతెను. ముద్దయు నీయుదముక ఆరెట్టుచేసి.

ఆంగ్లో ఇండియను సేన

సికిందరాబాదు జూన్ 16:—గారింపండికి పోవుచుండిన ఆంగ్లో ఇండియను సేనలకు విన్నటి సామంకాలములకుండి బయలుదేరినది. ప్లాటుఫారము ప్రజుచేరింది. వైకముస్తాఫ్ అఫీసుకు లెట్టి నెంట్లు ఈనె కుల మత్సాహులు కలకున ట్టుపంపించెను.

కోల్లు బదిలీ కేసు అప్రీయ.

లాహోరు జాన 15:—ఫివ్ కోర్టునాక మున్నులు తీర్పుజెప్పిరి. ముల్లాబ్ దిజులలో జరిగి బదిలీయలలో నెల్ల ఇది చాల ప్రమాదమైనది. 35 వ నుద్దయులలో 2 వకు ఫివ్ కోర్టునాక విషయలచేసిరి. తక్కిన 2 వకు భావనకు బడినది. దొంగల సామకుడకు ముస్రాయి తన పరివారములలో నొకనిని జంపించుటకు ప్రత్యేకముగ విచారింపబడును.

చిదాచు బహద్రులు బియ్యదాన్.

వీరు 15 వ తేదీ లాహోరు పరమము కాలముచేసిరి.

చిదాచు ఖాయపరముట

చిదాచు ఖాయపరముట అనునామె కై ప్రకటనమున గలసి మునునరియెద్ద నుండెను. నెమచ్చ జడ్జి గారి మె చిదాచుముఖ ఖాయపరచిరి. ఆ తీర్పువై వీరు లాభిమాని జిల్లాకోర్టుకు ఆప్పిలు చేసికొనెను. జిల్లాకోర్టునాక విచరణార్థ తీర్పును చున్నించిరి.

విషేధించబడిన కర వస్త్రములు.

సింహ జూన్ 16:—ఇండియా కలెక్షన్స్ నిట్లు ప్రకటించబడినవి:—వాణిజ్య కాపు-కర్తయ్యు కాసకము క్రింద ఎఫ్. మెకర్లెన్ గారి చేతుల ఇండియన్ సేవలను పార్టీ వారిచేతను ప్రయోగించుట కర వస్త్రములు విషేధించ బడినవి.

వై బాము సేనలు.

అధికారుల మెచ్చుకొనుట.

సికింద్రాబాద్ జూన్ 16:—వైబాము సేనలు ఈజిప్టునకు ను అంగ్లేయులకు చాల సాహాయ్యము చేయుచున్నందున జనరలు వాట్సునుగారు అభినందించుచు వై బాము గారికి ఉత్తరము వ్రాసిరి. వైబాము సేనలను కర్మల నవాబు సర్ అఫ్సురు ఊర్ముఖుల బహద్దరు మున్నగు ఉద్యోగులు పంపియుచున్నారు. వీరిని నిరుంచి వాట్సును గారిట్లు వ్రాయుచున్నాడు.—ఇక్కడికి కర్ అఫ్సురు ఊర్ముఖుల గారిని ఇక్కడకు పంపించినందున కెంతయున కృతజ్ఞులము సేనకుడు, మాకును మొదట అభిప్రాయము భేదముకలదు. మీరు వచ్చి నిమిషములో వ్యవహారము చక్కజేసిరి. అప్పటికిండి ప్రైవటు లెక్కపాపూరితులై పంపియుచున్నారు. పనిచారిత్రం అప్రదక్షకరముగ తేకపోయినను వారు ముఖ్యమైన పని చేయుచున్నారు.

మేజరు అజముఖుల్లా, కెప్టెన్ కశీకు అలీముఖాన, కెప్టెన్ కాదరు బేగు, కెప్టెన్ అగ్లముల్లా, రిసాలదా మేజరు నర్సుఖాను మేజరు చుహన్ను అమరపుగల్లు పోగుడు ఉత్తరములో నుదహరించె.

కిచినరు మరణము.

బొంబయి జూన్ 16:—కిచెర ప్రభువు మరణమునకు చింతిలుచు దొంగుగిను గరన్ను జరలు గాజపత్రికాధికారికి తంతివాస్త్రు పంపించి. దానికి రాజపత్రికాధికారు సమాధానము పంపిరి.

రైలు కక్షానాగుగి చొలగట.

కలకత్తానుండి ఇట్లు తంతివాస్త్ర వచ్చెను:—ఇన్నము గురిసి ఇనుపదారిపై నీకునిలించియుండెను. అకారణమున వ్యాపారములై ఇంజనుకు బొగ్గుబండియును, దాంటను శిల్పములులకు నడుచు వట్టలనుండి తొలగింది. 4 గంటలవరకు రైలులు నిలచిపోయినవి. ఎవరికిని గాయములు తగులలేదు.

కోర్టు ఆఫ్ నాన్సు

లాహోరు జూన్ 16:—పంజాబు కోర్టు ఆఫ్ నాన్సు పరిపాలకారి పార్టీ వెలుపడినది. లాహోరు జిల్లాలోని మేకు పరాను స్థానము 1900 నుండి ఈ పరిపాలనాక్రింద వచ్చినది, అప్పుడు పంజాబునకు రిక్టరులు ఋణముండెను. ఈ సంస్థాపకరి గతసంవత్సరమున సంస్థానాధీశుని యధీకారము చేయించింది. ఋణముంతయు తీర్చి 2 నుక్కలులకు రూపాయలు అదాము చేయబడెను. రాజపెటిసింగు గారిపట్టిసింస్థానాధీశులు. వీరినీకుల 50 వేల రూపాయలకు వసాతన ధర్మ కలకాలకు వ్యాపారములై యుండిరి. అరులకుల గూపాయిలతో చేదుగా అబ్ కోలెనిలోని కొంతభూమి కొనబడినది. మరియొకలక్షన్నర రూపాయలతో దొరకనమువారి వస్త్రములు కొనబడినవి. ఈ మున్నగు వివరము లా బోర్డున కలవు.

వికసిరు మహారాజా.

మైసూరు జూన్ 17:—కొందరు సరదాదలతో మహారాజావారు సేటి యుద్ధమున నిటకు విచ్చేసిరి. వీరికి స్వాగత మొసగు నిమిత్తము మైసూరు మహారాజావారు యువరాజు సమేతులై రాజలంఘములతో స్వేదమునకు వచ్చియుండిరి. బిడినరు మహారాజావారి గౌరవార్థ మైఫిరంగులు గాల్గుబడినవి. వివాహ మున్నగు సుద్యోగుల ప్రశంసలైన యనంతరమున మహారాజు లిరువురు దొరికినపుడుండెదరునకు పరామమైరి.

మైసూరు మహారాజావారి వర్గంతి.

మైసూరు జూన్ 16:—జన్మదిన గౌరవార్థము దివాను విచ్చేర్వరవ్య గౌరవ్యుని విందుకు ఉద్యోగులు మున్నగు వర్గములు సమూహము 500 మంది ఒచ్చిరి.

వానికోర్టుల కొంగతియు:—ప్రాతేక్షాధికారి వానికోర్టులకు మున్నగు దొంగిలముగా మూడుబండ్లు పట్టుకొని "మిలీటరీ" ప్రాన్టు మొదలగు వానిని తీసికొని చచ్చుట వానికున్నోరును తెలిసికొని వారిని పట్టుకొనిరి. అప్పుడొక కెప్టెనుకు రూ 400 లను ముఖ్యధికారికి రూ 200 లను తీర్చినవానికి రూ 300 లను జరిమానా విధించబడెను.

సానిక వార్తలు

శ్రీకృష్ణచైతన్య సమాజము:—కొన్ని దినములుగ మును జయ్యగనుండి గతవారమునకు శత్రుత్వైద్య సహాయమును బొందిన శ్రీకృష్ణచైతన్య గౌరవ ఇజ్జతాసాక్ శ్రీకందుకూరి వెంకయ్యయ్యారావు గారాకోర్టులకు బొందుచున్నారని తెలియుచున్నది.

నిమ్మ బాత్సుధార్క సంఘము:—వై సంఘ సంబంధమున కేరటి అధికారము ఉదయము 8 గంటలకు వ్యాపకపాడిగా నిమ్మబాతి పాతకాలలో స్వామిబ్రహ్మ వందంగారు "మితస్వయమును గూర్చి అంగ్లేయులకు ఉపదేశించెదరు.

సుంకేశ రావుగారు:—బ్రిటికేకు హిందూ మ్రాన్సులుప్రధానోపాధ్యాయులు మంకేశరావుగారి రూ 150—250 ల సేతిమమె ఉదకకుండలమునకు బదలాయింది. ప్రధానోపాధ్యాయులు పాతకాల సభిర్వదిలోనికి తెచ్చి అనేకమంది విద్యార్థుల యొక్కయు, పాఠులయొక్కయు విశ్వాసాండలము బొందియున్నారు. రావుగారిచ్చటి నుండి బొంబేనెచ్చినందు కనేకమంది విచారించుచున్నారు.

సరస్వతీవాద్యము సంఘము ఆలందూరు:—వై సంఘమువారి యాజమాన్యము క్రింద ఆలందూరు అర్యభాతికా పాతకాలలో అధికారమునాయంకాలము 5-80 గంటలకు బహింగనపథ జరుగును. ఎఫ్. సింగుగారు బి. వి. ఎల్. గారు నిభాధిపత్యమును బహింతురు. సి. తిలవెగడముదలి యాదగారు "జీవితమెటుల జరుగుచున్నది"ని వివరమును గూర్చి అంగ్లేయులకు ఉపదేశించెదరు.

శ్రీకృష్ణచైతన్య సమాజము:—15-వ తేది గురువారము వారు హోమి బిడ్డి సహాయము కోమలేశ్వరపేటలో స్వామివెట్టిది 10 మెలకు గృహమున కొత్తగా పాపించుటచే ప్రేమానంద భారతీస్వాములవారి శ్రీకృష్ణచైతన్య సమాజమువారి యాజమాన్యము క్రింద నోకప్రాజ జరుపబడినది. అనేకమంది సభితులు విచ్చేసిరి. గాత్రి 7 గంటల మొదలు 9 గంటలవరకును భజనములు సంతోషములను జరిగింది. బృందావనమునుండి వచ్చిన కృష్ణలీలా కటుములన్నియు పూజానంద దిరమున వర్గదర్శించబడినది. మైలాపూరు శ్రీ గాంధీస్వస్థ మఠ స్వామి శ్రీకృష్ణానందస్వామివారు పూజకు విచ్చేసిరి. సమాజపు కోసాధ్యక్షులు కె. ఆర్. ముబిన్హుస్సైన్లీగారు వారికి పాదపూజ జేసిరి. గాత్రి 9 గంటలనుండి 12 గంటల వరకు సమాజభిమానులు మరల భజనజేసి పాటలపాడిరి.

ఇనుపపొయ్యిని బాగుచేయుట:—బొంబాయిగరమున "కాటక్ ఫాక్టరీ"లో హోమి ఇస్మాయిలు అనుకరితు "మైనుమెటర్" అను యనుపపొయ్యి మరల బాగుచేయుచుండగా క్రిందటి బుధవారమునందు అపొయ్యి చిట్టిపోయినది. ఇస్మాయిలు బట్టలను నిప్పుంటుకొనెను. వాని శరీరమునకు యాకాలెను. వానిని మెటరీ అనుపత్రికి తీసికొనిపోయిరి.

శేకు మరణములు:—10వ తేదితో అంతకును వారములో పల 409వకు శేకువ్యాధికి వారిలో 831 గు చనిపోయిరి. బొంబాయి రాజధాని 90, మదరాసు 9, బంగారుకు 1, శ్రీహారు డిస్ట్రీకు 8, కంయుక్త గావ్యుకులు 9, పంజాబు 22, బర్మా 108, ఉత్తరప్రాంతములు 1, మైసూరు 54, 19 మైదరాబాదు, 3 కాశ్మీరము.

ఎలుగుబంటి వాతి బడుట:—కెలకుంబరు గ్రామము దొకడు సాయంకాలము స్నానముచేతు బోవుచుండగా అకస్మాత్తుగా వానిని నోకబంటి ఎరుక్కొనెను. వానిచేత నేమి యాతెకుండెను. ఆ యెండగపు జంతువు వాని నేలదొంగి ముఖముండియు భుజముల నుండియు మాంసపు కండల నుడదీయుచుండెను. ఇంతలో వాని బొబ్బల వారింది గ్రామముల వాని సహాయమున కరిగి బంటిని తిరిమివైచి వాని నొక అనుకత్రిలో నుంచిరి.

కరిలోనికి దుముకుట:—కేంసాలాపెట్టి యొకడు నదిలో దుమికి పొయికుల గోల్పోవర ప్రయత్నించెను. కాని నదిలో పడవకా రతిని పొయికులు గాపాడిరి. కొద్దుగా విచారణ జరుగునపుడతడు మరియొక పెట్టి భుజములను తానాత్మకు తీర్చి ప్రయత్నించి నటుల పెట్టి యొప్పుకొనెను. కొద్దువారు మూడు నెలల జామీనుపై వానిని విడుదలజేసిరి.

ఈశ్వర పంచము:—మొగ్గినది:—వైయు గా నెరరు ముందకుడగలరని విభాగ్న చంద్రి శేపుగాకని రవింధ్రవాధాక్షిత్ గారికిని పంచము గలిగెను. క్రిందటి అధికారమునా కుడయమున నీ పంచమును జూచుట కనేక మంది మొగ్గినది జేరి పంచె గొండ్రివ్వకును గోరపుర మూటు:కు 10 నిమిషములలో బోయిరి అచటికించి మరల 10 నిమిషములలో నిర్దుర నివరల ఒడ్డు వొక్కనుకే జేరి.

మొదటి రెయిలు ప్రయాణము:—గాంధీగారి నొక ముదాసలి తింజుకు శ్రాత్తగా పెండ్లిమూడి యంటికి రచ్చుచుండగా తాను రెయిలులో వారి: యింటికి త్వరగాపోయి నూతన విభూషణలంటికిచ్చి నదికి నింటి తియారుచేయరలెననుకొని ప్రయాణముచేసెను. రెయిలులో ప్రయాణముచేయుట కదియే ప్రభుక పర్యావృత్తు. ఆమె నిద్రించి గ్రామము అలిపూరు స్టేషనునందునుగూడెను. స్టేషనునంద దిగుట మాని జేసి యామె తిగ్రామ సమీపము రెయిలులోనుండి దుమికి నేలపడెను. విస్తారముగా గాయములు తలలలేదు. పోలీసు కోర్టులో కామెను రూ 15 ల జరిమానా విధింపబడెను.

Hyderabad.

Nizam's Imperial Service Lancers at the Front.

Letter of Congratulation From General Watson. SECUNDERABAD, June 16. H. H. the Nizam has directed the publication of a letter he received from General Watson, Commanding Delta Division, Cairo, commending the useful services rendered by Colonel the Nawab Sir Afsur-ul-Mulk Bahadur and other officers of the Nizam's Imperial Service Lancers, to whom His Highness tenders his heartiest congratulations. General Watson refers to Sir Afsur as follows "I cannot find adequate expression for my gratitude to you for allowing him (Sir Afsur-ul-Mulk Bahadur) to come. It made all the difference in the world to the regiment and to me. He instilled confidence immediately. The men became much smarter in their appearance and began to do their work with a smile, and I am happy to say they have kept up that good spirit ever since. At the present moment they are doing important, though I am afraid somewhat uninteresting work, which; however, requires constant vigilance, and they are all doing it very well." The names of Major Azmatullah (the Regimental Commander), Captains Kasim Ali Khan and Kader Beg (the famous polo player), Captain Asghar Mirza, Risaldar Major Sarmastkhan and the Regimental Doctor, Major Mahomed Ashraf are also referred to in terms of praise.

Punjab.

Court of Wards Administration Report.

LAHORE, June 16. The Punjab Courts of Wards administration report says that during last year that historic estate of Sheikhpura in Lahore district which came under the Court in 1900 with a debt of 6½ lakhs was released, all debt having been paid in full and the value of assets other than the value of jagirs having risen by 2 1/3 lakhs during this period. The present holder of the estate is Raja Fatehsingh who recently promised Rs. 50,000 to the Sanatan Dharma College Lahore. Some six lakhs of savings of the estates were invested in the purchase of lands in Lower Bari Doab Colony and 1½ lakhs in the purchase of rupee loan of the Government of India during the year.

The death occurred yesterday of Dewan Bahadur Bishendas Mir Moonshi to the Punjab Government.

Latest Telegrams.

LONDON, June 16. Mr. Asquith returned to London to-day and presided at the War Council. Mr. Lloyd George was present.

SALONIKA.—The Allies now have the complete control of Salonika and district. The Greek troops hitherto occupying forts and outskirts have been transferred to Volo.

ALLAHABAD, June 17. The "Pioneer" special cables. LONDON, June 16th.—The Germans military position strongly resembles that existing in 1914. The enemy then marched through Belgium intending to deliver a smashing blow at France, before the Russian mobilisation was complete and found Russia becoming dangerous, while France was still unbeaten and was obliged to send troops eastward. Last February Russia was reequipping her armies. The German attacked Verdun as a preliminary to a new march on Paris again hoping to deliver a crushing blow and turn eastwards in time to deal with Russia. The French resistance at Verdun and the Russian successes against Austria upset her programme. While news of each step in the Russian advance is eagerly awaited here, experts are even more interested in the question how Germany will meet the situation. Whether or not the Russians be delayed on the Stochod or west of the Strypa or south of the Pruth it seems improbable that Austria alone even by the abandonment of the Trentino offensive can effectively resist Russia on the whole front, and as the "Morning Post's" military correspondent remarks, it is not to be supposed that Germany will allow her ally to be driven across the Carpathians and the whole position on the eastern front be imperilled without making a determined attempt to prevent it. The correspondent quoted mentions the possible abandonment of the German offensive in France. The possibility has been already discussed and it is widely believed that any appreciable withdrawal of German troops from the western front (More to Follow)

THE GREAT WAR.

Estimated Austrian Losses 3,00,000.

CZERNOVITZ EVACUATED BY AUSTRIANS.

Naval Engagement: Russian Version.

NIZAM'S IMPERIAL SERVICE TROOPS PRAISED.

[Reuter's Agency.]

Great Britain.

The "Hampshire" Disaster. Conclusions Arrived At.

LONDON, June 16. The Admiralty announces that, as the result of the examination of the survivors of the "Hampshire," the following conclusions have been reached. The "Hampshire" struck a mine and sank in fifteen minutes. All hands were sent to stations for abandoning the ship. Lord Kitchener was last seen on the forebridge near where the Captain's boat was hoisted. The Captain was heard calling to Lord Kitchener to get into the boat, but none is able to say whether he got in. None of the boats cleared the ship, but three rafts did. There were fifty to seventy men on each, but the men gradually dropped off from exhaustion and exposure to cold.

LATER.—The Admiralty statement says that a heavy gale was blowing and the seas were breaking over the ship, necessitating partial batten down. When she struck a mine she immediately settled down by the bows, heeling to the star-board. Before she sank one boat broke in half as it was being lowered, and the occupants were thrown into the water. As the men were moving up one of the hatchways to the stations, Lord Kitchener appeared, accompanied by a naval officer. The latter called out:—"Make way for Lord Kitchener." Both ascended to the quarterdeck, and subsequently four military officers were seen on the port side quarterdeck walking aft. The Captain called out for Lord Kitchener to come up to the fore-bridge. A large number of the crew used lifebelts and waistcoats which were most useful in keeping them afloat. Of 71 on a raft only six survived. There was a private soldier on one of the rafts, but is not known what became of him. Some of the crew must have perished in trying to land on the rocky coast after long exposure. Some died after landing.

In forwarding the report Admiral Sir John Jellicoe adds:—"I cannot adequately express the sorrow of the Grand Fleet at so distinguished a soldier and so great a man losing his life while under the care of the fleet."

Mr. Asquith Visits the Fleet.

LONDON, June 16th.—Mr. Asquith is paying a visit to the fleet.

The Battle of Jutland. Another German Admission.

COPENHAGEN.—The "Kieler Zeitung" admits that the New German Cruiser "Frankfurt" was damaged in the battle of Jutland.

France.

The So Called Third Battle of Ypres. No Foundation For It.

LONDON, June 16. Reuter's correspondent with the British headquarters says:—The successful Canadian attack at Zillebeke dispels the idea that the recent fighting was the inauguration of a third battle of Ypres. The violence of the opening German bombardment was ferocious enough to encourage such a suggestion, but it is now clear that there was no particular enemy concentration at this spot. The struggle was limited to the mastery of local commanding positions. The Canadian success revealed that our bombardment was so devastating that the Germans were unable to consolidate their new positions. Moreover, the stores abandoned by the Canadians on the 2nd June were found intact.

Fighting on British Front. Sir Douglas Haig's Latest Report.

LONDON, June 16. Sir Douglas Haig, in last night's communique, says the day was quiet on most of the front. The situation is unchanged at Zillebeke, where there has been reciprocal shelling on the front we captured.

Paris Bulletin.

LONDON, June 16. PARIS.—Last night's communique said:—On the left of the Meuse, after artillery preparation, the French delivered a dashing attack and rushed a German trench on the southern slope of Morthomme, capturing 130 prisoners. There was intense artillery activity in the region of Chattancourt. On the right of the Meuse the enemy violently bombarded Thiaumont and Souville sectors. There was intermittent cannonade on the rest of the front.

The Lull at Verdun. A French Comment.

LONDON, June 16. PARIS.—The semi-official statement commenting on the lull at Verdun says the Germans are observing an expectant attitude in view of the events of which they feel the menace is becoming more imminent.

No Infantry Action on Meuse.

LONDON, June 16. A French communique says there was no infantry action on the Meuse yesterday.

Italy.

Enemy Attacks Repulsed. Italians Capture Trenches.

LONDON, June 16. An Italian communique says:—We repulsed attacks at Mount Novegno and captured trenches east of Monfalcone. The prisoners numbered five hundred.

Persia.

British Troops Enter Kerman.

LONDON, June 16. Reuter wires from Teheran that Sir Percy Sykes' column entered Kerman on the 12th June and met with a most cordial reception.

Austria.

Bulgarian Help to Austrians. On the Isonzo.

LONDON, June 16. A Rome telegram reports the arrival of a Bulgarian Division on the Isonzo to replace two Austrian divisions sent to Galicia.

3,00,000 Austrian Losses.

LONDON, June 16. PETROGRAD.—The minimum enemy losses on the south-western front are now estimated at three hundred thousand. There has been no check in the pursuit of the Austrians, with whom contact has been re-established on the whole south-western front. Attention is concentrated on Kovel, Vladimir, Volynsk, Czernowitz and Kolomea. The Russians have hitherto penetrated the enemy's front in Volhynia to a depth of forty and breadth of sixty miles, and southwards of Dniester to a depth of thirty and breadth of thirty-three miles. A long solid wedge has been driven between the Austrians and German armies in Volhynia. The Russians hold the entire line of the Strya. A number of good roads northwards of Buczac run westwards to the Podhaytse terminus of the Lemberg railway. Hence the vigour of the enemy's resistance in this sector. The capture of Kozin, south-west of Dubno, is an important step in the advance towards Lemberg.

CONTINUED RUSSIAN OFFENSIVE. Captures up to Date.

LONDON, June 16. PETROGRAD.—A communique says:—General Brusiloff is continuing his offensive. He has now captured over 150,000 prisoners, 163 guns, 266 machine guns and 163 trench mortars. The Germans violently bombarded with artillery many points on the Dvina and Lake Narocz fronts, but all their attempts to leave the trenches were repulsed. In the Baronivitchi district we captured trenches, but were again expelled from them.

Evacuation of Czernovitz

LONDON, June 16. Reuter telegraphs from Bukharest that the Austrians have evacuated Czernovitz, taking many inhabitants whom they arrested. The railway southwards has been destroyed and rolling stock removed. Trains of wounded have been sent to Dornawatra on the Rumanian frontier, seventy miles southwest of Czernovitz.

Africa.

Fighting in East Africa. General Smuts' Progress.

LONDON, June 16. General Smuts reports that the northern column has reached Wilhelmstal, while Tanga is reported clear of the enemy.

Holland.

Rioting at Rotterdam. Minister's Reply to Deputation.

LONDON, June 16. HAGUE.—A deputation numbering hundreds of women waited on the Minister of the Interior demanding a reduction in the price of food stuffs. The Minister said they had adopted measures which they hoped would be effective. There were demonstrations at Rotterdam, and the police charged with sabres, dispersing the crowds after the windows of food shops had been broken.

TELEGRAMS.

Germany.

The Naval Fight in Baltic. The Russian Account.

LONDON, June 16. PETROGRAD.—A communique says:—On the night of the 15th-14th our torpedo-boats attacked an escorted convoy. We sank two of the escorting ships of the small torpedo-boat type and also an auxiliary cruiser, capturing the crew. We suffered neither loss nor damage. The convoyed vessels sought refuge in Swedish waters, preventing pursuit.

German Merchantmen Sunk.

STOCKHOLM.—Besides a German auxiliary cruiser it is reported that five German merchantmen were sunk in the Baltic fight.

United States.

The Vice President.

LONDON, June 16. ST. LOUIS.—Mr. Thomas Marshall has been re-nominated candidate for the Vice Presidency by the Democrats.

Dr. Wilson Nominated.

LONDON, June 16. ST. LOUIS.—The Convention has nominated Dr. Wilson by acclamation.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Sinla.

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, June 16. The following telegram, dated the 15th instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

The Canadians have recaptured the position in the neighbourhood of Zillebeke recently taken by the Germans. Heavy loss was inflicted on the Germans. The British were subjected to severe shelling for several hours after gaining the position, but were well supported by artillery and retained, and are consolidating the ground gained. The British also made successful raids at other points.

The Germans are attempting to drive the French from a part of the Donau point plateau, which they still hold and where their flanking are paralysed their advance on the Vaux plateau. They launched more than ten attacks during the 12th against Thiaumont Farm, and of which were repulsed. During the night they continued their efforts. Successive actions were broken except at one point, where they gained a footing in parts of the first line trenches on the slopes of Hill 321 and west of Thiaumont. During the 13th their infantry operations ceased, their efforts having cost them very dear and produced only trifling results. It is anticipated that during the next few days the Germans will make another gigantic effort to pierce the very strong defences which cover the mines separating them from Verdun.

The Russians continue to progress. They are approaching Stoklod north-west of Lutsk and advanced 14 miles west of Lutsk. They captured a village north of Buczaczin Galicia after a desperate resistance, and further south crossed the Dniester, captured Zaleszczyn and many fortified points, including Horodenska, and are approaching the river Pruth. Near Czernowitz bridgehead hot fighting continues. The Germans bombarded the Russian positions in the north, but no further infantry action is reported.

The Italians are making spirited counter-attacks of the Austrians, and took by brilliant assault, after effective artillery preparation, strong positions in ridge valley, eight miles south of Rovereto.

Another Cable.

SIMLA, June 16. The following telegram has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State dated 15th June. No further infantry action is reported from British front. The enemy continue shelling the positions recaptured from them and the British bombarded various points of the German line.

Before Verdun there is a fresh period of calm as regards infantry action, though the enemy intensely bombarded the positions between Thiaumont and Vaux. Since Vaux affair Germans seem to be maintaining an attitude of expectation in view of the events the menace of which is becoming more and more imminent.

Austrians have made no further heading against Italians and have contented themselves with bombarding the positions along the whole Trentino front.

Russians are still pushing the enemy back and their captures now total nearly 1,22,000 prisoners, 130 guns and 260 machine guns. They are fighting 21 miles west of Lutsk and are driving the enemy before them 20 miles southwest of Dubno. They have driven back and occupied the western bank of the Styra, north Bucaca and occupied Sniatyn on the Pruth, 20 miles northwest of Czernowitz. Russians repulsed all attempted German attacks in the north.

Mr. Asquith speaking at Ladybank said in his Judgment at this moment there is much to inspire both admiration and hope, our French allies have known from the first how eager we were to render them help whenever, and in whatever shape they desired. This was not only a struggle of armies but struggle of material resources, and in protecting our shores, safeguarding transport of troops and supplies, securing freedom of the ocean for mercantile marine of all the allies and depriving the enemy of the power to import or export. The navy was carrying on unobserved operations never giving continuous and unsleeping vigilance. The naval action of May 31st was worthy of the best traditions of the British Navy. The enemy was driven back into port without

TELEGRAMS.

so much as making an effort to grapple with the main body of the Grand Fleet. The crucial question is what has been the effect of the battle on the commanding of the sea and our power of defending our own and injuring the enemy interests which that command carries with it. To that question there can be only one answer that our command of the sea far from being impaired has been more firmly unshakably established.

Proscribed Pamphlets.

The following is published in the current issue of the "Gazette of India".

COMMERCE DEPARTMENT:—The following pamphlets are proscribed under Sea Customs Act (1) The matter of Indian Police in the 20th Century by Mr. F. Mackerness (2) India's Loyalty to England by the Indian National party.

Season and Crop Report.

Season and crop report for the week ending on 10th June, records a well distributed and mostly heavy rainfall in Burma, moderate to heavy rainfall in Bengal, Behar and Orissa; good rainfall in Bombay, Central India and generally in Madras Presidency. In the Central Provinces and the North Western Frontier Province the weather was warm and hot respectively. The United Provinces had general rains throughout; there the prices continued to increase in many districts.

Plague Deaths.

Deaths from plague in India during the week ending the 10th June were only 331 against 409 seizures. There were 90 deaths in the Bombay Presidency, 9 in Madras, 1 in Bengal, 8 in Behar and Orissa, 9 in United Provinces, 22 in the Punjab, 108 in Burma, 1 in Central Provinces, 54 in Mysore State, 19 in Hyderabad State and 3 in Kashmir.

Lahore Conspiracy Case.

Lieutenant Governor Reduces Sentences.

The following is the result of the Lieutenant Governor's orders in the case of persons convicted but not sentenced to death in the Supplementary Lahore Conspiracy case. The tribunal sentenced 45 persons to transportation for life with forfeiture of property which is the minimum punishment provided by Section 121 Indian Penal Code, but made recommendation for mercy in 25 cases. The sentence of forfeiture of property has been maintained by His Honour in eight cases and remitted in the remaining 37. The sentence of transportation for life has been maintained in eighteen cases, in twenty seven cases His Honour has commuted it to imprisonment for terms varying from fourteen to two years. Eight minor offenders were sentenced by the Tribunal to rigorous imprisonment for terms varying from four years to six months. The Lieutenant Governor has refused to interfere in the case of these eight men.

Calcutta.

An Interesting Suit.

Against the Royal Calcutta Turf Club.

A case of interest to the racing community in India and the general public, in which an Indian resident of Calcutta is suing the Royal Calcutta Turf Club for defamation and damages for Rs. 10,000 for having been warned off the turf, is being heard at the High Court by Mr. Justice Choudhury. This suit was brought by Nogensa Nath Dey against Sir Allen Arthur and other Stewards and the Secretary of the Turf Club. The plaintiff had been warned off the turf by the defendants, and they had published this fact in the Racing Calendar of the 7th October last, and they had also published another notice to the effect that any person communicating with any one warned off would be immediately excluded. The plaintiff now sued for a declaration that he was entitled to enter and use the Calcutta Race Course and for an injunction to restrain the defendants from doing so. He also sued for damages for a breach of his contract with Russell Pym, a book-maker.

Counsel for the plaintiff said that the plaintiff used to attend the Race Course and watch the training of horses, and he used to supply notes to sporting correspondents. By the publication of the notice he had become an outcast. Referring to the warning off, Counsel stated that on the 29th September the plaintiff, on receipt of a letter, attended the Turf Club, when the Stewards questioned him whether he had been obtaining information by bribery, and whether he had bribed a riding boy and had given him a bicycle. The plaintiff denied, and after ten minutes was warned off the Turf without being given an opportunity to meet the charges against him, and on the following day he received a written notice which also appeared in the Racing Calendar. Counsel for the plaintiff next dealt with the right of the Turf Club to exclude the plaintiff from the Calcutta Race Course. He said that the Turf Club relied on a lease dated the 5th April 1897 which they got from the Secretary of State, but the lease was cancelled by a letter dated the 31st July 1893 from the Secretary to the Bengal Government to the Quarter-Master General in India. He also referred to Sections 21 and 22 Victoria Chapter 6, Section 40 and 22 Victoria Chapter 40, Section 1. By these statutes the Government, and not the East India Company, had the authority to sell the property vested in the Crown. There was no power whatever in the Government to lease the maidan or any portion of it so as to prevent any member of the public from using it, and the Turf Club had no right to exclude anyone from going into any part of the Race Course.

In their written statement the defendants stated that

TELEGRAMS.

for more than fifty years the Calcutta Turf Club had by permission of the Government been in possession of a certain portion of the Calcutta maidan known as the Race Course. On the 5th April 1907 the Governor-General-in-Council, on behalf of the Secretary of State, granted a lease to Mr. A. Apcar and other trustees of the Calcutta Turf Club. They held an enquiry into the conduct of the plaintiff and they found the plaintiff guilty of offering a bribe. They denied that the publication of the notice in the Racing Calendar was false and malicious. It was published for the benefit of the public. They submitted that they were entitled to exclude the plaintiff or any person from the enclosure during the races. The issues having been framed evidence was gone into. The case is proceeding.

Bombay.

Steamers with Cargoes Lost.
On Account of Early Monsoon.

Reports have come in showing that the unusually early arrival of the monsoon storms caused casualties among the sailing craft along the West Coast which are causing much inconvenience in Goa. One patimar or a large sailing craft from Bombay with valuable cargo of rice and various other articles for Goa market foundered off Aguada. Assistance was rendered and the crew was saved but both the cargo and the vessel were lost. Subsequently several boxes and packages which formed part of the cargo were thrown up on the beach. Another patimar came to grief near Chapora. It was bringing a consignment of rice and other articles for the merchants of Panjim and Napuca. The value is estimated at about Rs. 20,000. A third patimar was wrecked between Malwan and Vengurla. It was from Bombay and had on board a cargo of merchandise for Goa, valued at more than Rs. 30,000. These losses affect the stock of supplies which the merchants import and store for the monsoon in Goa and it is apprehended that they will make it a pretext to enhance the prices.

The New Government 4% Loan.
Bombay Merchants' Plans to Make Fortunes.

The Bankers and brokers in Bombay report that constituents come up to them with extraordinary proposals in connection with the Conversion Loan. Many people seem to have secret "plans" for amassing fortunes either by tendering for the new loan or by purchasing conversion warrants. Within a week ingenuity has been exercised in this respect compared to which all the "systems" at Monte Carlo appear secondary.

The financial correspondent of the "Times of India" in reviewing the whole situation says:—Financiers in Bombay after taking some time to thoroughly master the loan notification now seem determined to support the conversion scheme. It was deemed necessary to have three quotations in connection with the conversion loan so as to give facilities for different purposes to different types of investors. The quotation for the loan with conversion warrant is par the rate, for the loan without the conversion warrant is Rs. 92 and the price for the conversion warrant by itself is Rs. 10. Till the 1st proximo or until the whole loan is filled there is a link between 3½ per cent Government paper and the 4 per cent loan. As far as large operations are concerned the nexus will practically be broken at the end of the month and the old three and a half and the new four will then travel on their own separate routes. The old loan and the new loan at their present quotations give nearly the same yield, that of the new loan being slightly better. The Government has so arranged the rates that it does not seem to favour one loan at the expense of the other and the choice of the securities mainly depends on the circumstances and the requirements of the purchaser.

The correspondent concludes:—Our Finance Minister is impervious to the attacks of the faddists and with a cool head and a clear gaze he seems at present to be watching the interests of the masses of this country. The city of Bombay has strenuously supported the Hon'ble Sir William Meyer's budget policy and now appears to give a wholehearted support to his loan proposals. The Bank of Bombay is offering money at 2 per cent under the current official bank rate with a minimum of 4 per cent to all parties desiring to send in applications to the Government for the new loan on or before the first proximo. The Bank, it is stated, will allow the borrowers to repay the loan at their convenience any time during the ensuing 12 months.

Facilities for Investment

Press Communique:—The public are not perhaps generally aware of the facilities which exist for the holding of investments in any of the rupee loans of the Government of India in the form of inscribed stock. The advantages of this system are that the holders receive stock certificates which are transferable not by endorsement, but by separate transfer deeds which are not effective until they have been registered in the public debt office. The certificates are thus of no value in the hands of wrongful holders and the system thus gives absolute security to holders of the stock certificates who are moreover not required to present them in person or by agent when the interest becomes due but interest warrants which can be cashed at the treasury at which interest is payable are sent to their addresses on the due dates. Stock certificates can also be converted into promissory notes whenever desired. The rules relating to the issue of these certificates have recently been revised and will be found in notification published in the "Gazette of India" of the 17th instant. Subscribers to conversion loan of the current year may obtain either promissory notes or stock certificates as desired.

The Death of Lord Kitchener.

Candolence from Governor-General of Portuguese India.

H. E. the Governor-General of Portuguese India wired to H. E. the Viceroy expressing "his deep grief at the terrible catastrophe to the 'Hampshire' which robbed the noble and friendly nation of its great Kitchener." His Excellency concluded by expressing his "ardent wish

TELEGRAMS.

that his glorious memory might watch over the Allied armies and inspire them soon to victory."

The Viceroy replied as follows:—"I gratefully acknowledge Your Excellency's very kind telegram of condolence regarding the death of Lord Kitchener. The sorrow which his loss has caused to our Empire is alleviated by the sympathy of our brave allies."

Relief of Belgian Children.
The Appeal for a Children's Day.

A special appeal was recently issued by the National Bengal Relief Committee inviting all school children of the British Empire to unite on the 10th July in an effort to raise funds for the two and half million Belgian children who are destitute in Belgium on account of the war. The Director of Public Instruction in Bombay has circulated the appeal to all schools in this Presidency and sent with it a letter inviting school teachers to organise children's concerts, sports or entertainments for that day, raising money by charging a small fee for admission or in other suitable ways. He hints that July 10 might be made a holiday. All the money realised will be sent to the Director, who will forward it to the proper quarter.

Importation of Immature Spirits.

The Bombay Presidency Trades Association, in October last, submitted a representation to the Bombay Government, with a view to the introduction into India of legislation prohibiting the importation into British India of immature spirits. The Government have now sent a reply stating that, after careful consideration, it does not appear to the Governor-in-Council that it is either necessary or expedient to undertake legislation on the lines of the English Immature Spirits Restriction Act of 1915 with a view to prohibiting importation into India of portable spirits less than three years old.

Bombay Share Market.

Outside Tata shares in which there was a violent fluctuation the market in cotton mill shares kept unchanged with very little business passing. Centrals were quiet at Rs. 2,135, Swadeshi firm at Rs. 1,655, Fazulbhoy's declined to Rs. 487½. Standards touched Rs. 1,215, closing at the same rate. Davids were quiet at Rs. 470. Colaba Land and Mill shares changed hands at Rs. 1,335. Indore Malwas were quiet at Rs. 316 ½. Indian Bleaching unchanged at Rs. 162½ and Madhows declined to Rs. 1,415. The Bank of Bombay were firm at Rs. 1,560 and Bank of India steady at Rs. 70. In miscellaneous shares Bombay Burmahs were quiet at Rs. 925. Tata Iron and Steel ordinary at Rs. 175 and deferred after some fluctuations closed at Rs. 675. Tramways advanced to Rs. 262½. 3½ per cent. Government paper were steady at Rs. 80-6 and small pieces at Rs. 81 for buyers.

Mysore.

Bikanir Maharaja Arrives at Mysore.

His Highness the Maharaja of Bikanir accompanied by a few Sirdars arrived here this morning the arrival being public. Just before the special train which brought His Highness from Bangalore steamed into the station His Highness the Maharajah and the Yuvaraja arrived at the Railway station in State and accorded His Highness a warm reception. A salute was fired in honour of the Maharaja. His Highness was presented to the Dewan and other State officials after which their Highnesses proceeded to the Government House, where the Maharaja resides during his stay in Mysore.

Indians Entertained at Dinner.

Nearly 500 leading Indians including important officials responded to the invitation of Sir M. Visweswaraya, Dewan to attend the dinner given by him last night in honour of the birthday of His Highness the Maharaja of Mysore.

The "Memorial Press" Case.

Mr. F. E. Cunningham, officiating District Magistrate, delivered judgment to-day in the "Memorial Press" case, sentencing the proprietor to pay a fine of Rs. 30, and ordered all leaflets to be destroyed. His Honour observed in the course of the judgment that the prosecution had clearly proved their case. The leaflet, though not seditious, was of such a nature as to wound the religious susceptibilities of many persons. His Honour found the accused guilty under Section 12 of the Act and sentenced him as above.

Alleged Cheating by a European.

H. J. Wilson-Walker, a British-born subject, was ordered to-day by the District Magistrate to be remanded to the District lock-up till the 22nd instant for an alleged offence of cheating and forgery. The accused came to Bangalore in November 1915 and was a boarder in Sydney Park Hotel since January last. It is alleged that he represented to the proprietrix of the hotel, Mrs. E. Frankland, that he had to receive Rs. 200 from the Administrator General, Calcutta, being his share of the property left by his late father, J. W. Walker of Kamptee, and showed a document to that effect from the Official Assignee of Bengal. Mrs. Frankland, on the security of this document, obtained for him Rs. 200 from the Mysore Bank, but on enquiry the Manager of the Bank ascertained that the accused had already received the full amount and had nothing to obtain. He was arrested this morning.

Punjab.

Restitution of Conjugal Rights
Wife Ordered to go to her Husband.

The District Judge of Ludhiana has dismissed the appeal preferred by Mossamat Lachmi, who was alleged to have become convert to Christianity and living with some Mission ladies against the order of Sub-Judge, decreeing the restitution of conjugal rights to her husband.

భౌతిక సృష్టి.

భౌతిక సృష్టియందంతటను అనేక పదార్థములు పుట్టుచున్నవి. అనేకములు గట్టుచున్నవి. పదార్థ జననము పిమ్మట కొంతకాలము ఉపయోగ పడి నశించుటయే గట్టుట. ఇట్టి పదార్థములను కొన్నిటిని సజీవములనుగాను, కొన్నిటిని జీవము లేనివానిగాను పాటించుచున్నాము. జీవము అనగా ప్రాణముగాని. నిర్జీవములు సజీవములకు పర్యాయపడుచున్నవి. సజీవములకు నిర్జీవములకు పర్యాయముగలవలె శక్తియు గలదు. పదార్థము పుట్టింది మొదలు నశించువరకు ఆయా పదార్థముల యుపయోగపడు కాలము జీవిత కాలము. ఏయే పదార్థములు పుట్టి, జీవించి నశించుచున్నవియా చూడము. చెట్లు, జీవములు (అనగా మృగములు, మనుష్యులతో) మొ॥ అన్నియు జీవించి, మరీ నశించుచున్నవి.

శనియెటు యనగా నేమి?

పదార్థము పుట్టిన పిమ్మట కొన్ని యవస్థ పదార్థముల సమ్మేళనములవలన పరిమాణములును, రూపములును మార్పులు జరుగుచుండును. ఇట్టి మార్పులు జరిగినను, పదార్థము విశాళము కాదు. ఆ పదార్థములలోని ద్రవ్యము విశాళము జూపి వేరు పదార్థముగా పరిణమించుట గాని ఏదన్నపు గాని నశించదు. ఎట్లనగా ఏదో ఒక నిష్పత్తున్న నీరు కొంతకాలమునకుండును. అది కాళము చెందెని పాచులు ఆచుకొనవచ్చును. ఆనీరు ఆచిరిరూపమును చెందెనే గాని నశించలేదు. కట్టి కాళిన యెడల నది కాళము చెందెని యుకొనెదము గాని యది బొగ్గుగలదు, అంగారకైరవాదునను, కాస్త్రీయ నా మముగల బొగ్గు పులును వాయువుగను, మారెనే గాని నశించలేదు. ఈలాగుననే సృష్టిలోని యర్థంత నూక్ష్యమైన ములుపు కూడ కాళము చెందెనేరదు. నత్తులందీ యనపు పుట్టినదని మన కదాంటులు చెప్పెనుమట కిదియే యర్థము. ఇంతేకాదు అర్థమందు నత్తుకూడ పుట్టినదని యాధునిక శాస్త్రజ్ఞులు అభిప్రాయ పడెదరు. అనగా శ్రాత్ర యలువులు పుట్టువులు. ఇదివరకు జగత్తునందెంత జడ పదార్థము గలదో ఆ పరిమాణము ఎన్నడును, తక్కువయును కాదు. ఎక్కువయునుకాదు. సృష్టి యందు జడముయొక్క స్వరూప భేదములే గాని, యందు కొంచెమైనను, శ్రాత్ర ద్రవ్యము వచ్చి చేరదు. ఉన్నది తగ్గుదు.

పదార్థమునగా నేమి.

ఒక కాగితపు ముక్కను తీసికొని దానిని మనము చించుటకు పీనుశంత చిన్న ముక్కలుగా చింపుము. తరువాత నూక్ష్యదర్శని యంత్రాని సహాయమున శస్త్రముల సహాయమున, పొంది వారిని చించుచు పోయి కొంతకాలమునకు నా ముక్కలు యొక ఖండించుటకు పీనుశంత చిన్నవియును. ఇట్లు ప్రతి పదార్థమును ఖండించుటకు పీనుశంత చిన్నయలు పుల్కలమునాము. ఈ యలువులు ఆకస్మిక శక్తిచే నొకచోట గూడియుండి పదార్థమునుచున్నది.

జీవి అనగా నేమి?

సజీవములు అనగా ప్రాణముగలవియనియు, అట్టి ప్రాణముగలవి చెట్లు, మృగములు, మనుష్యులతోయనియు, భౌతిక సృష్టియందు ప్రాణి యుంటిని వీరికి ప్రాణము ఎట్లు కలుగుచున్నదో ప్రాణము అనగా నేమి? యద యొకింత విచారించుచున్నప్పుడు మన కేనాములందు అనేక నూక్ష్యములుగలవు. ఇట్టి నూక్ష్యములు అనేకములు కలసిన ఏ నెలకట్టరలె నగును. ఒక్కొక్క నూక్ష్యములను ముఖము అంగుళములలో 1500 వలకు యెంచును. ఇట్లు యేర్పడిన వారలందీ పనెల కట్టకుంటి పదార్థము మన కేనాములందుండి ఒక్కొక్క భాగమున ఒక్కొక్క చుచేయుచున్నది. వీనియందలి నూక్ష్యములను జీవాణువు అని పేరు. ఇట్టి జీవాణువులు కలసి నయెడల ఆంగ్లమున జీవ్యాలు (శరీరనిర్మాతానశ్యములు) అనిపేరు. ఈజీవ్యాలుయందలి జీవాణువులు భౌతిక సృష్టిలోని అనేక అనుకూల ఆహారములచే నొప్పించబడి వృద్ధిచెంది మనలకు వృద్ధిచెందించుచున్నది. ఇట్టి జీవాణువులు లేనియెడల ప్రాణిజోటియంతయు బ్రతుకకాలము. జీవాణువులకు నూక్ష్య సహాయములనక, గాలి సహాయములనక, పోషణ దొరకుచున్నది.

ప్రాణము ఎట్లు పోవుచున్నది.

మనము యెక్కువ యోచన చేసినపుడును రాతులందు విశేష కాలము మేలుకొని నవ్వును, అధిక పరిశ్రమచేసి నపుడును, మన కేనాములలో జీవాణువులు ఒకటింటి రా పిడిగలన ఆరుగురులనొందుచున్నవి. ఇట్టి ఆరుగురులనొందినపు డే మన మేళనిచేయుట కెనను అశక్తినించుదుము. అలసట

జనించును. అలసట తీర్చుకొనుటకు విశ్రాంతినిగోరి నిద్రించుచుండుము. నిద్రించు కాలమును కొన్ని రస ద్రవ్యములు యూరి జీవాణువులకు పోషించును. ఇట్లు ఎంత పోషించినను కొంత యగురుదల భాగము మిగులును. ఇట్లు జరిగిన కొంతకాలమునకు యీ ఆరుగురుల భాగముల ఏకమై జీవాణువులకు పోషణలేకపోవుటచే మరణము కలుగించుచున్నది. మరణము సంభవించిన పిమ్మట శరమును కాలెదము. అప్పుడు జీవాణువులు కేనామి క్రియ వేగ రూపమున గాలిలో కలియుచున్నవి కాని జీవాణువులు నశించలేదు. ఒక విశేషము.

వృత్తాంత లేఖలు

ఒంగోలు నార్తలు.

(మా విశేషమని యొద్దకుండి)

కాలమానసిక.

ఒంగోలు జూను 14:-Xత ఆయనాగు దినములకుండి పడమటిగా తీ తీరముగా వీచుచున్నది. ఎండల తీక్షణ మధికముగానున్నది. అంటువాళ్ళను లచ్చట చచ్చట వ్యాపించి యున్నది.

అగ్నిప్రమాదము.

మొన్న రాత్రి. యేనుగంటలకు ఆకస్మికముగా మా పురములోని కాళముగు కళాడి పాలెమనందు, ఇంచుమించు ముప్పది గృహములు పరకరాను ప్రీతియునవి. ప్రాణస్థ మేమియు లేకపోయినను, ఎక్కువ వస్తువులు ధాన్యము మున్నగునవి దహనమయినవి. ఈ సమయమున, తూర్పుపాలెము, చీవలగారి పిఠులగారి యురకులు, కొందరు పురజనులు, అగ్నివాల్తుల కంతయు నాయము చేసినంతలకు వందనీయెను.

తాలుకా గ్రంథాలయ సంఘము.

ఈ సంఘముయొక్క నాలుగవ సమావేశము 21 వ తేదీ పెల్లూరులో జరుగును.

కాకినాడ సమాచారము.

(మా స్వకీయవిశేషమని యొద్దకుండి).

తాలూకా బోర్డు.

కాకినాడ జూన్ 15:- ఈ నెల 14 తేదీ సాయంత్రమున కాకినాడతాలూకాబోర్డువారి సభ జరిగెను. 15 గురు సభ్యులు హాజరై. 1915-16 సంవత్సరపు విశ్రాంతి చరమిచి యి గీకరింపబడిన. దొరతంతువాడచేత నిమిషములపడిన అనుబోధిగావ్యపురి గృహవరము జనుద్రవముగ మున్నందున, అట్టి సభ్యులకు అనుబోధిగావ్య సభ్యులెన్నుకొను స్వాతంత్ర్య మిబోధనకొనవలసికొనుటకు మగ్గి గాలిమార్గ ప్రకారముగా తీర్మానము నుపపాదించి ఇదియేకగిరముగ నుగీకరింపబడిన. ఉద్ధానంధులకు దివానుగా నెల్లెం జిల్లాలో నెలకలు వృద్ధురావుపంతులుగారి స్థానముండి బోర్డుయందీ డిప్యూటీబోర్డు నకు సభ్యులొక్కనియొక్క కొనసరిగవచ్చునందున, తుది దిక్పూట తీరమాన్వీలు వారు (మ-గా-కీ), ఆంగర మార్గ వా గానుకావచ్చు పంతులు బి. ఏ గారికి 10 వోటులు, పితాపురంయూనియన్ వైరమన్ శ్రాత్రమొకటరాజు గారికి 3 వోటులవచ్చెను. సమస్యలు ప్రకాశింపవలయునను అనుబోధిగావ్య సభ్యులకు డిప్యూటీబోర్డున కెన్నిక గానుండ అనుబోధిగావ్యము చేతు వారంభించిన ప్రయత్నములవలన, అసమర్థుల అనుబోధిగావ్యములను భుద్ధిపూర్వకముగ డిప్యూటీబోర్డున నలంకరింప చేతుకుండ, అనుబోధిగావ్యము నెన్నుకొనుటయే భాగ్యముగ దోచుచున్నది. వారధిలో జరిగెను విషయములను గ్రహించుటకు యుక్తము! పితాపురం తుది దిశకులకు, తాలూకా బోర్డు యెలకేనుల నిమిత్తము రెండేసి ఖండిములుగా విభజించుటకు తన యాక్షేపణలేక బోర్డునకు తెలిపి పితాపురము దివి జరులో పితాపురం గొల్లపొన్నలపర్వము, తురికిజనుల తురి, కొటనూరు సర్పిలు ఏర్పడి చెయియొక మొదల మార్గమున నెన్నుకొనబడవలయును.

డి. పి. దల్లియ.

కుండతూములపద్ధతి సిగ్గడక, మురుగుకాలులు నురముకులేక రయితులు తీర్థముచున్న కాలమున, డెల్టా యను భరముగల్గి వ్యాధిరక్తములయిన నలుకేజిజనము ఆఫీసులను తరుమగ బదిలీచేయబడిన గోదావరి జిల్లాసంఘమువారు, జిల్లా మండలసభలవారు, రయితుల డిప్యూటీమేజులు అధికారులకు పడేదే విన్నవించుచుండెను. తూర్పు డెల్టాలోని దక్షిణ నలు దివిజక ఆఫీసుగ వి. అయ్యకొర అయ్యగారిని ఇంజనీరుగ కాలిజీకి బదిలీచేయగా నుదరి ప్రజలు మొరలిడిరి. ఆయన చుటకుండి తంజావూరు బదిలీచేసిన వల నీయెను దక్షిణ సము దివిజకు కంపిరి. ఆయన తిరిగివచ్చెనని రయితులు సంకలించుచుండగా, అయ్యగారిని ఆరవారములు కాకుండ పడమటి డెల్టాను బదిలీచేసిరి. ఇది వివాదకరము.

కాలమానసిక

ఈయేను తొలకరి త్వరగా వారంభమయ్యెను. పంట కాలములో వారినంత పీచున్నది. ఆరు నెలలలో గి యుండినవో నల్ల నీటితోనే చాలవరకు పాచుబడికాగల్గును.

ఎలెక్షనులు.

కాకినాడ పట్టణపు ఆరువార్డులలో రాగల ఎన్నికలకు పోల్లగొరకు నుమేరువారులు కడుశ్రద్ధతో దిగురుచున్నాడు. మొదటివార్డులో నీ యుదే)కమధ్యమున కేలుపేతల్ల సంఘ మొక్కటి యుద్భవమయ్యెను దీనికి నలుజడ్డి రావుబహద్దరు ఆగడిరఘుభాధరావు పంతులుగారి రధ్యక్షులుగనియమింపబడిరి. పంతులుగారు త్వరలో నుపకారివేసము బడసి యిచ్చట నివసించబోవుచున్నాడు. వారు దేశసేవకొరకు పాటుపడదలచుచున్నారనుటకు నిది సూచకము. ఇట్టి కేలుపేతుల సంఘములు మిగిలిన వార్డులలోకూడ స్థాపించబడుట మంచిది. వారి నిలకడ, అది చేయుబోవు పని వివరముండి యాలోచింపవలసింది.

వివాహములు.

వివాహములు ప్రతిసమస్తము కారయ్యుచున్నది ప్రతి వారియంటి విచిత్ర) వర్తములతో ముద్రింపబడిన ముద్రినములు కాగూరు శుభలేఖలు ఉత్పత్తివలగ కానవలెను. తెలుగున వ్రాసేచేతులే వాసునాడ ఇంగ్లీషున శుభలేఖలు ముద్రింపించి వానికొరకు దళసరికరముల కొని వైపేరుల ని.గ్లీ యుగ వ్రాసించి బటువాడచేయు సాహేబునకు గుర్తుకొరకు పెంపులతో కనిదు వెతుకట)క్కును తెలుగున వ్రాసేముద్రిగా పేరువ్రాసి సంతృప్త వృద్ధులు లభించున్నాడు. వేళ్ళల పాట కచ్చేరు, వాకిర కయ్యనాధ్యాయము, వానికి సంఘవాదులు యూవరణము. సంఘసంస్కారాభిలాషులవిషయభి త్యము. వేళ్ళ సహదరణ పరాములులతో సంఘ పారికుధ్య సభ్యులు నాయకులు వ్యవహారాజనవలె సంవరించుచు వానిని గర్హింపవలెను మూడగ సంఘుకి వారములు యాపు మాములు ప్రభుమని సంకోచము గల్గక మానదు. వేళ్ళుల తమ సిద్ధిని బాగుపరచుకొనవలెనని యెత్తింపుయండ, మన నాయకులు బిరుదాంకితులు వారల పధోగతియించి, తాము సంతోషింపవలెనుట దేశముచేసిన పాదముగాక మరే మన దగును? కాకినాడలో సంఘ సంస్కారపథ వర్ణన సేదను భియును పలువురు గలదు. బ్రా)వ్యా సమాజియలతో ప్రా) ఖులు దీనికి దొంగిల పాటుపడతలచినను వారితగవ్యాపారములలో ధారాళ మనములై సంవరించి ఎంతవరకు వాటిబోధ నలు విసుకారి తల కెక్కెపు. కాకినాడ గతియేమి? బోగము మేళములు, మట్టలు, పెద్దల కేకయలులు వాటిర వివ్యాధుల పాలిటి విషభాజనాలై యున్నవి.

నోటీసు.

వ్యవసార మార్గాండం-అనేదస్తావేజుల నాగర్.

ఇది తెలుగు దేశవాసులుగా ఒండె దస్తావేజులేఖలకును ఇచ్చటి కద్దతిప్రకారం నూలుబాలులకును బోధించు నిమిత్తము ఉపాధ్యాయులను, విద్యార్థులను, స్త్రీదళులను స్థాపనను, (రయి నేలు వకిళ్ళులను, కర్తలును, మహాకాన్లు, రహితులు, కరయరా ప్రతివాకిరి అగ్రసముగా కావలసినచ్చే ప్రతినిధులతోముయొక్క అన్ని బాపతులయిన చక్కని ముసాయిగాలతో ప్రతివారికి మాసభూమణముగానుండి దీని సహాయముగల్గున లేఖరి ఆశీర్వాదలవలెను ప్రతిదినము సునా దకులుగా నుండుటకు వీరుప్రతిమాసలలో యాగింధము తయారుపర్చబడింది. యాపుస్తకములో ప్రభుమణునందు దస్తావేజుల వ్రాసినపుడు మరించి ప్రాసిన చాలా మందివంక తులమ్మ 47 బాపతుల దస్తావేజులు కరయరా మాదిరియిచ్చి ఒక్కొక్క మొస్తరు మాదిరిలో అనేక రకంవారిమాదిరిలు. అన్ని మాదిరిలకు 200 ముస్తారు గలసాయిదామున్న వీటి అన్ని టికి స్థాంపులు వివరముల తెలుపుచుట్టి, ఫీజునిరములు తెలుపుచు డిట్టి కరయరామున్న పెద్దరయిజులకు మారు 400 పుటలున్న గలిగి వున్న యీ పెద్దపుస్తకము మీకు చదివినకొలదిని యింకాచదివి తెలుగుకొనవలెనని సంతోషము కలుగుచుండును. యీప్రతి చదివినాదిన విడువకు. యీ పుస్తకము చదివినఅన్ని దస్తావేజులవ్యవహారముల విషయములలో శక్యదా మంచిలాభములు పొందుచున్నార గతుక భగభావము పంపవలయును. ఇందుకు యింకయింకను సంశయించవలెను.

నెల 2-0-0 లు మాత్రమే, ప్రోత్సాహిస్తు చేరు.

వలయువారు:- కరింకెట్టి సీతయ్య, నర్సాపురం.

నర్సాపురంతాలూకా, పృష్టాదేవప్రభు

478-11-6-16 అం ప్రా)యనలెను

వాదాపీడితులకు వరము: ఐనాడి నహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసవరిల్లా

అతిశుభ్రపు రక్తములను జరించువాడ్యులకు కీటమునంటి నుండు. తుకపులను, మచ్చలను, గండములను ఇండ్లను, శాతనోష్ణులను అన్ని విధములకును గలగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి

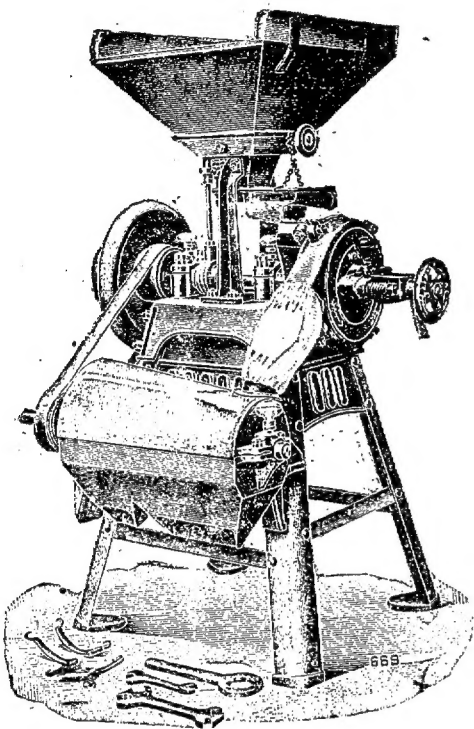
28

నామధిసార్వభౌమ గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైన మధ్యరక్తికణ అన్ని విధములైన రోగములను పోగొట్టును. శరీరమునందలి శాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కారణబంధువును నోష్ణులకు పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరుచును. శరీరాలోగ్యమును గలగ జేయును. 16 రోజులవరకు కుండుటకు 4 బోక్సుల బుడ్డిలలో అమ్మబడును.

ప్రాప్తితరు:- పి. డి. సావంత్, గకర, పనసవాడి నం. ౨ నొంబాయి.

Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi No. 144, No. 2. BOMBAY.

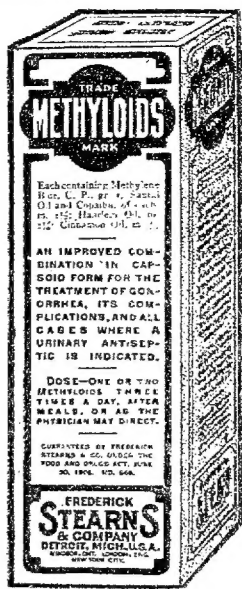
పప్పులు పిండ్లు తయారుచేయు యంత్రములు

ఈ మిల్లు 3 గుట్టుముల శక్తితో భారీగా పని చేయును. శనగలు, కందులు, వగైరాపప్పులును గోధుమలు, బియ్యము, పప్పులు మొదలైన వస్తువులను మిక్కిలి మృదువైన పిడిగాను ఒక పర్యాయములోనే తయారుచేయును. ఫ్యాక్టరీల వారికి సహకారి వ్యాపారముగ బహులాభించును. కొద్దిపెట్టుబడితో వ్యాపారము చేయ యత్నించువారికి ఇది చాలా లాభకరము.

కాబుక్ క్రూడ్ కిర ప్లాయర్ యంజను (8 1/2 గుట్టుములు మొదలు 60 గుట్టుముల వరకు) గ్యాసు యంజను, పెంకు ఫ్యూగలు పంపులు, డాకిపంపులు, చేపిలో నుంచుగడ్డ చేయు యంత్రములు. (గంటకు 6 పవులు) ఎదురుబెట్టికరి గ్యాసు యంజను వగైరాల పపయోగించు బొగ్గుచేయు బట్టియను, మొదలైన ఫ్యాక్టరీలకు కావలయు సమస్తసామానాలు గూడ మాన్యువల్ దొరకును. తప్పిల్లు మాను వ్యాపి తెలిసికొనుడు.

ఇండియన్ కామర్సు లిండు ఇండస్ట్రీసు కంపెనీ, ఇంజనీర్లు, మెషిన్ మిల్లుస్టోర్స్ వర్తకులు, 4, శంభుదాసు పేర్, మద్రాసు

మిథిలాయిడ్స్

తగ్గోగముల వైతత్వం పొందే పరీక్ష, సంపూర్ణముగా శుభ మిచ్చును. ఇక ఒక్కసారి చేసికొనుట కంటే ఎక్కువమందిని నొప్పి గాని మూత్రకృచ్ఛియును గాని గలిగించదు. రసకనుకముగాగా తగ్గించును.

నిద్రపై పుకడి, సులభముగా గోంఘాన గును. పుచ్చుకొనుటకు పోతవుగ నుండును. నీ కు తిప్పక దొరకును.

మిథిలాయిడ్స్

ప్రపంచచరిత్ర

మూడవ సంచిక వెలువడినది.

గ్రంథకర్త:- గా. హరిహర్ స్వేతమరావు ఎం. ఏ.

తైలినులభము. కథలు చెడివిన్నట్లు చదువుకొనవచ్చును. బహుప్రాచీన కాలమునుండి వోకములోని అన్ని జేతములగా జరిగిన సంగతు లిందు వ్రాయబడును. చందాపద్ధతి ఆరుసంచికలకు రూ. 2-0-0

అంచెకూలి లేదు. ప్రవేశమును లేదు.

సిద్ధమయిన సంచికలు పి. పి. గా పంపుదుము

అయిదవది:- ప్రపంచచరిత్రకార్యాలయము, (21) 145, కాంపిడి, మదరాసు లిని వ్రాయును.

కస్తూరి	తులం 1 కి రూ. 30-0-0
గోశోజనము	తులం 1-కి రూ. 7-0-0
రసభస్మము	తులము 1-కి రూ. 0-10-
తుండుచు పువ్వు	2-0-
అమృతాంజనం దిహి 6, తంబుకెట్టిపేడి, మదరాసు.	

తెలుగు ఆనందవాచక పుస్తకములు

మొదటితరగతినుండి చాలుగతరగతివరకు మాయొద్ద సిద్ధముగావున్నవి. ఇవి ప్రింట్రింగ్ చేసిన పితామహులైన నాగార్జున పండితాచార్యులయొద్దనున్న బ్రహ్మశ్రీ, కూచి ను సింహాంకము బి. యె; డాల్. టి. గారి చేతిను, పానుగంటి శ్రీనివాసరావుగారి చేతుల రచించబడినవి. మతీయు మొదటి మూడు తరగతులకు చక్క పుస్తకములను వైశ్యులు గారు 1916 వ సం. జూన్ 6 వ తేదీన పోర్టునెంటు బాడ్జి గెజట్టులో నాతకాలలయందు దురయోగింపవచ్చునని ఆనమతి యిచ్చియున్నాడు. ఒక్కొక్క పుస్తకమునకు మిక్కిలి ముందరనున్న సాదాపటములను రంగుపటములను సన్నవి.

ఆనందవాచక పుస్తకము, మొదటితరగతి	రూ 0-2-0
" రెండవతరగతి	రూ 0-2-6
" మూడవతరగతి	రూ 0-3-0
" చాలవతరగతి	రూ 0-4-0
N.B:- ఎక్కడగొనుటకు వెల్లడవు కనుగొనుటకును.	
235	ఆర్. వెంకటేశ్వర లిండుకో,
ఆనందా ముద్రాలయాధికారులు, మద్రాసు.	

గ్యాలిసీ మోటారు సాతశాల

మోటారుబండ్లు పడుపుటకును, వాటిని చాకుచేయుటకును అవసరమగు విద్యుదుక్తులను మోటారుబండ్లు ఎట్లు సజ్జాచునో యేమో భాగములు యేమోపనుటయేయనో అది తెలియజేయునట్లు స్వల్పముగాదేము 6 నెలలను యాంశంకమున కెల్ల అభ్యాసపూర్వకముగా ఈసాతశాలలో, యూరోపియన్ దొరకల్ల నేర్పించబడును. ఇది రెండు మాసములలో నేర్పించుటకు సరియైనవారందఱును 2 లెక్చర్స్ యిచ్చించి పంపబడును. ముందుకు ఫీసు 40 రూపాయలు కట్టవలయును.

తిరిగిగూడు చాలై నెల 16 తేదీ నుండి ప్రారంభమగును. గ్లాసులో చేరదలచిన విద్యార్థులు జూన్ 31 వ తేదీకి గాని అంతకు ముందుగాని దరఖాస్తులు చేసికోవలయును. పాఠాగార విద్యార్థులు కోరినచో వికసించుటకు లాభాంశంబడును. ఈ శ్రీంక్ష సుదహరంచువారికి వ్రాసికొనుడు.

(41) గ్యాలిసీ లండ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు. Galley & Co., 149 Broadway, Madras.

భూత, ప్రేత, పి. చ, పీడ నివారిణి.

బాలగ్రహ, అకాల మృత్యు సంహారిణి.

వల రూ. 1-4-0.

దేవదత్త విభూతి

తపాలా ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

పలుసావనంబరు నీ విభూతి మంత్ర యుక్తముగా నొక ఈశ్వరోపాసకునిచే సమకూర్చబడిన దళితులచే సాధారణముగా చంటి బిడ్డలను, నూలికా గృహములను, మనో దుర్బలలకు శ్రీ పురుషావతారు ఆవహించి పీడించు గృహభాదలను నివారణజేసి సౌభాగ్యవంతులగు నొనర్చుటలో జనుప్రీతియై, బంధమోచన, కలహకాంతి, సర్వగృహ కాంతి మొదలగు మనోవాంఛలను సిద్ధిపరచి, ఈశ్వర భక్తియందు అనురాగ వంతులను, విద్యార్థులను భారతీయ ప్రాంతములను జేయగలుగును. ఇట్టి ఆధ్యు ప్రాప్తికరమైనట్టియు, సర్వ అస్మ కాంతి దాయనియు పగు నీ దీప్య విభూతిని విశేషలండకు ఉపయోగపరిచి సహజపురి కృతచే అభీష్ట సిద్ధిని గాంతును. దీనికి సంజేహము లేదు ఇండుకు ప్రతిఫలముగా మహాజనులు భక్తితో నిచ్చు దీప్యమును ఈశ్వరార్పితముగా వీడ నారాజులను, సందర్శింపుగాను వినియోగించబడును.

ఇదిగాక ఈ మహాదేవాశ్రమమున ఎట్టి ప్రతిఫలములు కోరకయే యోగశక్తిచే వ్యాధులు నివారణ జేయబడును.

478 చిరునామా:- మహాదేవాశ్రమము, శికింద్రాబాదు.

13-6-16 Devar's Devine Healing Elysium; Secundrabad, DECCAN.

1000 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును.

4 6

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బా

ఈమురబ్బాకు సాలామిసిరి కాదని యభిప్రాయమునాకి 1000 రూపాయలు బహుమానముగా యియ్యబడును. అట్లు జిప్సరం. నిరాకరించినచో శిక్షయూనుగా పొందవచ్చును. యరభ్యాసములన్ని బాల్యములోనే ధాతుస్వభూతి కలిగినవారికి వ్యాధులుకోశము బలహీనమై, మరణకాలమువరకు దుఃఖము పడుచుండును. ఈ సాలామిసిరి మురబ్బా నేపించియెడల అట్టి దుఃఖము లొంగి విశేష బలవీర్యవంతులై అయి ప్రికాశించుచు చిర కాలము సుఖముగ జీవింతురు.

ఈ సాలామిసిరి మురబ్బావల్ల ధాతుప్రస్థితముగను, స్వస్థ సుఖము మానున, ధాతువు మాత్రముతో కలసిపోవుట మానున, నీరుతురుకు మానున, బహుమాత్రవాద్య మానున, విశేషబలము కలుగున, రక్తము కృద్ధియగును, ఆకలి యెక్కువ యగును, చక్కగ వలవిసర్జనమగును. సాలామిసిరి అనునది ఒకజాతిపండు. ఇది కాబూల్, కాండహార్ దేశములలో వైరమయ్యున్నది. అక్కడి జనులు ఈపండును విశేషముగా తినుటకుల మనదేశపు 4 గురు మనుష్యుల బలము అదేశమున ఒకమనిషికి గలను. వై మురబ్బాకు నేపించి నుంచి బలము పొందుటకై గొప్ప మందులతో చేర్చి తయారుచేయబడి యున్నది. 1 డబ్బాను 15 రోజులు ఉపయోగించిన దానివల్ల పూర్తిగగుణము కలుగును. 2-3 డబ్బాలు ఉపయోగించినచో జన్మాంతరము వరకు గుణ మిచ్చును.

అకపాన పత్రిక పార్కులలో పంపబడును.

15 తులాల, డబ్బీ నెల రూ. 2-0-0.

తపాలఖర్చు 1-3 డబ్బాలకు 6 అణాలు.

డి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీ వైద్యులు,

నె 5, అవనశ్యకోడు, బెంగళూరు సిటీ.

<p>డడ్డిగారి అస్తాక</p> <p>అనేక సంవత్సరములు శ్రమ పడి కనుగొనబడినది. ఇది, శ్రమ రోగమును నివారణ చేయుటకు నమ్మకమైన మందు. దగ్గును, తదితర బాధలను కుదుర్చు కొనుటకు దీనిని సురక్షితముగా నేవించవచ్చును. అనేకులు దీనిని వాడుటయే, దీని సుస్పిష్టతను వెలిబుచ్చుచున్నది.</p> <p>ధర బుడ్డి 1-కి రూ. 1-8-0.</p>	<p>అతిమూత్ర వ్యాధి</p> <p>దా ని, ని వార గ.</p> <p>ప్రస్తుతము కావలసినది, నిర్జీత గుర్రత్వము (స్పెసిఫిక్ గ్రావిటీ) తగ్గించి, అతిమూత్రమునాపి, మూత్రమునుండి వెడలు తెలుపు కదార్థమును అణచి వేయు మందు. ఆంటీగ్లొసురియా చేయుపనినే, ఈ మందును చేయగలదు.</p> <p>50 సంవత్సరముల నుండి, ఈ మందు హిందూ దేశమున జయప్రదముగా నుపయోగింపబడు చున్నది.</p> <p>ధర బుడ్డి 1-కి రూ. 4-8-0.</p>	<p>జేమ్సు గారి బగ్ కిక్</p> <p>(నల్ల నం హరి జే)</p> <p>ఈ మందు నల్లలను నాశనము చేయగలదు. నల్లలు చేతు బొక్కలలోను, చెరుటకు పీలయిన కంటలలోను, ఈ మందు వేసినయెడల, నల్లలన్నియు నాశనముకాగలవు. హిందూ దేశ వాసులకు జేమ్సు బగ్ కిక్ చాల ఉపయోగకారి.</p> <p>ధర బుడ్డి 1-కి అ. 0-12-0</p>
---	--	--

W. E. SMITH & Co.,
Pharmaceutical Chemists & Druggists, Mount Road, MADRAS

డబ్లియు. ఇ. స్ట్రీట్ అందు కో.,
మందులవ్యాపారులు, వశాంతు రోడ్డు, మదరాసు.

మందులు గోరునప్పుడు యీవత్రిక వేరు నుదాహరించ గోరెదము

మీ బాయిలర్లు

విశేష కాలము పనిచేయవలెనన్న "ఇంగ్లీషు బాయిలర్లు కామ్రాజిక్"ను యుపయోగింపవలయును దానినుపయోగించిన బాయిలర్లు శ్రుక్ష్మ కట్టి పొక్కులు పొక్కులుగా లేచి చెడిపోకుండుటయే గాక మెల్ మెల్లుకు చక్కని మెరుగు నిచ్చును; ఆవమునున్న గొట్టములనున్న శ్రుక్ష్మ పట్టకుండగను శుభ్రముగా నుండును. ఈ కామ్రాజిక్ యుపయోగించినచో సంవత్సరముల తరబడి బాయిలర్లు చెడిపోకుండ ఎప్పటి కప్పుడు క్రొత్తవానివలె నుండును.

దానియొక్క యుపయోగమును గురించి యు సలహాను గురించియు అసలు యేజంట్లకే వ్రాయవలయును

5 గాలనులుగల రమ్ము 1-కి రూ. 25-0-0
ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ అండు 389 ఇంజనీరింగు వర్క్సు
తచాలపెట్టె నెం 55కి రూ. మదరాసు
(నె కామ్రాజిక్ గోదనప్పుడు ఈ రీతికే పేరువాడ ను గాహరింప గోరుచున్నాము.)

Absolutely unique in their qualities

నీవు స్టేట్ ఎక్స్ ప్రెస్ సిగరెట్లను కాల్చునపుడు భూమిమీద ఎంత గొప్పవాడైనను యింతకంటె మంచిసిగరెట్లను కొనలేవను సంగతి జ్ఞాపకముంచుకొనుము. నీవు కాల్చునదే ప్రశస్తమయినది.

STATE EXPRESS CIGARETTES

STATE EXPRESS

సి గ రె ట్టు లు

వర్షియా నెం. 555 రూ. 1-4-0 టిన్ను ఒకటికి-50 టక్కి నెం. 444 రూ. 1-6-0

ఎటువంటి పోషకస్థులనును వీటియొక్క మంచిస్థితికి హామినిచ్చుటకు గాలిచొరని పేటెంటుటిన్నులలో పెట్టుబడియుండును ఆరోగ్యకరమైన ఫ్యాబ్రికేషన్లో క్రిందికంపెనీవారివలన సిగరెట్లను చేయబడినది.

ఆర్ డి టుబాకో కంపెనీ., లిమిటెడ్, లండన్ ఇంగ్లండు.

వజ్రగుళికలు

20 మాత్రలగల డబ్బీ 1-కి రూ. 1-0-0

ధాతుపుష్టికి, బలమునకు ప్రాణమునకు రక్తపుష్టియు సరఫరాత్వము కారణములు రక్తపుష్టికి మంచి ఆరోగ్యము మూలము. ఆరోగ్యము బహిరంగ శరీర వ్యాయామము వలనను, జీత్యోయత్వమువలన గలుగును. వ్యభిచారము. నుఖరోగములు దురభ్యాసములు, విశ్రాంతిలేకుండుట

రోమహరి

డబ్బీ 1-కి అ. 0-8-0 వి. పి. సహా 0-12-0

ఈ భస్మమును నీటిలో గట్టిగా కలిపి పట్టించిన రోమములు రెండు నిమిషములలో మొదలంట రాలిపోవును. దీనివలన చర్మము నలుపెక్కదు. మంటయుండదు. రోమములు రాలిపోవును.

తామర తైలము

ఒకడబ్బీ వెల 0-4-0, పొత్తుపుట్టు సహా 0-6-0

ఈతైలమును ఒక సారివాడిన నుఖపడ గలరు దీనిని రాచిన మంటయుండదు. చర్మము నలుపెక్కదు.

అమృతాంజనముడివో 6, రింబు శెట్టివీధి, మదరాసు

మోహి నీ తైలము.

9 తులముల నూనె గల నీసా 1-కి 0-12-0. వి. పి. చార్జ్ కేసు.

శ్రీ పురుషులు వాసుటకు ఉపయోగమైనది. ఇది మనోహరితమ జేయు విద్యాధులు, వీరజ్ఞు, ఉద్యోగియు మొదలగు వానికి సుఖనిద్ర నిచ్చి విశ్రాంతిని గలుగ జేయును. మందల మోహలావణ్యములకు పాపగు కురులను మనోహరముగ మెంచి కాపాడగలదు. ఇది వెండ్రుకలకు నిగనిగ నూనెవలె సహజమైన నల్లనిరంగు కలిగించి కింకమృతకు చలువబట్టింది, చురుకు శ్రీ తై సొంపుచు వచ్చి, మనోహరమైన సువాసన గలిగి యుండును. ఈ మోహిని తైలము అనేక సువాసనగల వస్తువులతోడి నూనెలనాగా తయారు చేయబడియున్నది. తల ముందుకు వెండ్రుకలను రాల్చు పురుగులను నశింపజేయుగల తైల మిది మొక్కటియే. దీనిని వరికిలింపిన నిజము తెలియగలదు.

అమృతాంజనం డివో, 6, తంబు శెట్టివీధి, మదరాసు.

శారదాంబ

ఇది

స్త్రీధర్మబోధిని యను నాటకము

శ్రీనివాసరాఘవాచార్య ప్రణీతము.

సంఘదురాచారసంస్కరణమునకు మార్గ మిందు జూపబడినది. అందరును జదివి తీర వలయును.

8 అణాలు వెలగలది 4 అణాలకు పంపబడును

పోస్ట్ పే ప్రత్యేకము.

ఇతనామా:—

ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము,
7, తంబు శెట్టివీధి, మదరాసు